

6. Финанси

ПРИОРИТЕТ 21: Стабилна финансова система като предпоставка за устойчиво икономическо развитие и поддържане на атрактивна инвестиционна среда.

✚ **Цел 56:** Поддържане на макроикономическа стабилност и осигуряване на финансиране за политиките и приоритетите на правителството.

Мярка 222: Продължаване политиката на придържане към реалистични фискални цели и изготвяне на консервативни бюджетни прогнози. Придържане към фискалните правила и ограничения.

Информация за изпълнението на мярката:

Доколкото управленската програма обхваща периода 2017-2021 г., то средносрочните бюджетни прогнози за периода 2018-2020 г., 2019-2021 г. и 2020-2022 г. са изготвени при спазване на установените фискални правила и ограничения за показателите по консолидираната фискална програма (КФП) и за сектор „Държавно управление“ и при залагането на реалистични цели за основните бюджетни параметри. Параметрите на бюджетната рамка са следвали и следват очертаните цели на водената фискална политика и отчитат както динамиката и ефектите в развитието на секторните политики, така и необходимостта от финансовото им обезпечаване.

Провежданата последователна фискална политика през последните години дава надеждна основа за устойчивост на бюджетната рамка и възможност за определяне на бюджетните перспективи в средносрочен план, като тя се гради на основата на непроменената през последните години цел за постигане и поддържане на балансирана бюджетна позиция. Поетапното намаляване на дефицита и достигане и поддържане на нулево салдо в средносрочен план е позитивна тенденция. Следва да отбележим, че с измененията и допълненията на Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. бяха увеличени разходите, свързани с придобиването на нов тип боен самолет за въоръжените сили на Република България, вследствие на което салдото по КФП за тази година беше коригирано от дефицит в размер на 0,5 % от БВП на дефицит в размер на 2,1 % от БВП, което представлява еднократен ефект и не оказва въздействие върху фискалните цели за постигане и поддържане на балансирана бюджетна позиция за периода 2020-2022 г. в съответствие със СБП от пролетта на 2019 г. Реалистичната прогноза за параметрите на бюджетната рамка дава възможност да се управляват външните и вътрешни рискове.

В изпълнение на целта за създаване на устойчива бюджетна рамка и добро управление на публичните финанси чрез Закона за публичните финанси, който е в пълно съответствие с изискванията за бюджетните рамки на държавите членки, във връзка с диалога с ЕК в рамките на прегледа по транспониране на Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. в националните законодателства, на дневен ред е ангажиментът на Министерството на финансите за извършването на последваща оценка на въздействието на Закона и установяването на степента на постигане на желаните ефекти върху целевите групи и регулирането на обществените отношения.

От гледна точка на устойчивостта на публичните финанси ще продължи тенденцията за определяне на реалистични цели за основните бюджетни параметри при спазване на установените фискални правила и ограничения, заложи в Закона за публичните финанси и произтичащи от изискванията на Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8

ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ, L, 306/41 от 23 ноември 2011 г.) и Регламент (ЕО) № 1466/1997 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики.

Фискалната политика на правителството, намерила отражение в средносрочните бюджетни прогнози, приети в периода на управленската му програма, продължава да бъде насочена към залагане на реалистични фискални цели и придържане към фискалните правила и ограничения, регламентирани в Закона за публичните финанси, като от гледна точка на планирането, обхващащо периода до края на управленския мандат, би могло да се отчете, че мярката е изпълнена.

По отношение на дълговото фискално правило (чл.29, ал.1 от ЗПФ) – номиналният размер на консолидирания дълг на сектор "Държавно управление" към края на всяка година не може да надвишава 60 на сто от brutния вътрешен продукт. Последните данни, публикувани от Евростат през месец октомври 2019 г., показват, че стойността на съотношението „консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“/БВП за второто тримесечие на 2019 г. представлява 20,4 %, запазвайки водещата позиция на Република България с най-ниска задлъжнялост сред държавите членки на ЕС, само след Естония (9,3 %) и Люксембург (20,3 %). Съпоставен с данните, регистрирани в края на предходната 2018 година - 22,3 %, индикаторът отбелязва спад с 1,9 пр.п., а спрямо първото тримесечие на 2019 г. (20,9 %) намалява с 0,5 пр.п. Отчетеното ниско ниво е не само далеч под горния праг на Маастрихтския критерий за конвергенция от 60 %, но и значително под средните равнища за страните в ЕС-28 и ЕС-19, които съответно са 80,5 % и 86,4 %.

На проведения през м. юли 2019 г. аукцион за продажба на 10,5-годишни ДЦК беше постигната рекордно ниска доходност от 0,32 % и спред спрямо германските федерални облигации в размер на 73 б.т. За сравнение доходността на проведения през м. юли 2017 г. аукцион за книжа със същия матуритет възлезе на 1,63 % и спред от 103 б.т. Тенденцията за намаляване на доходността се наблюдава и на вторичния пазар, като по последни данни на ЕЦБ за м. ноември 2019 г. дългосрочният лихвен процент за оценка на степента на сближаване, който е един от критериите от Маастрихт, е 0,22 %, при стойност 0,75 % за м. ноември 2018 г. Стойността на дългосрочния лихвен процент на България за м. ноември 2019 г. е по-нисък от този на 13 държави членки на ЕС, 7 от които са в еврозоната.

През 2019 г. се отчита намаление на годишна база в спреда по цялата дългова крива на външните държавни облигации на Република България спрямо германските федерални книжа, особено при по-дългосрочните матуритети, при които намалението на спреда достига до над 100 б.т. През същия период се наблюдава значително намаление на спреда на българските дългосрочни еврооблигации спрямо съпоставимите външни книжа на Полша, която има по-висок кредитен рейтинг от този на Република България. Практически книжата в дългия край на дълговата крива на двете държави се търгуват при сходни доходности.

За периода 01.01.2018 г. – 31.12.2019 г. цената за обслужване на държавния дълг, измерена чрез средния лихвен процент на дълга в обращение, намалява с 10 б.т. от 2,76 % на 2,66 %.

Очакванията за относителния дял на консолидирания дълг спрямо БВП в средносрочен период остават значително под максимално допустимата референтна стойност на Маастрихтския критерий за конвергентност от 60 %, което ще гарантира запазване на равнището на държавна задлъжнялост в устойчиви граници, респ. водещата позиция на

Република България сред 28-те държави членки на ЕС по отношение на дълговата тежест.

Мярка 223: Подобряване на бюджетната позиция чрез устойчиви стъпки за намаляване на бюджетния дефицит в средносрочен план и достигане до нулево бюджетно салдо по КФП през 2020 г. съгласно годишните консолидационни стъпки, заложен в СБП 2018-2020 г., и неговото запазване или подобряване през 2021 г.

Информация за изпълнението на мярката:

Средносрочната перспектива се обвързва със заложения приоритет за запазване на стабилността на публичните финанси и се изразява в следване на вече определените фискални цели за продължаване на фискалната консолидация и придържане към плавни и премерени консолидационни стъпки в рамките на 0,4-0,5 % годишно за дефицита по КФП за периода 2018-2020 г. В Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2018-2020 г. се запазват целите за дефицита, заложен в пролетната прогноза, съответно за 2018 и за 2019 г. от 1,0 % и 0,5 % от БВП и достигане на балансирана бюджетна позиция през 2020 г. В средносрочната бюджетна прогноза за периода 2019-2021 г. целта за салдото по КФП за 2019 и 2020 г. се запазва съответно на дефицит в размер на 0,5 % от БВП и на балансирано бюджетно салдо в съответствие със заложената в актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2018-2020 г. За 2021 г. е планирано поддържане на балансиран бюджет.

В АСБП 2020-2022 г. се запазват **целите за бюджетното салдо**, заложен в СБП за периода 2020-2022 г., за достигане до балансирана бюджетна позиция през 2020 г. и запазването ѝ през следващите години. Целта за постигане и поддържане на балансиран бюджет остава непроменена в продължение на няколко поредни цикъла на подготовка на бюджета.

Изразено като процент от БВП, при **приходите и разходите** за периода 2020-2022 г. се планира тенденция за спад от 36,9 % до 35,0 %, а в номинален размер се очаква те да се увеличават, като от 46 826,5 млн. лв. за 2020 г. се очаква да достигнат 50 142,9 млн. лв. през 2022 г.

При тези прогнози балансиран бюджет ще се осъществи на ниво на преразпределение на публичните разходи, значително по-ниско от максимално допустимото ниво на разходите по КФП от 40 на сто от БВП съгласно Закона за публичните финанси.

Ориентир за реалистичността на целите на фискалната политика и на бюджетните прогнози са оценките за намаляващи рискове и стабилни перспективи за развитието на публичните финанси в България, които се отчитат в прегледите и анализите на Европейската комисия, на международните финансови институции и рейтингови агенции.

Макроикономическата стабилност, подкрепена от устойчива фискална политика, е важен критерий при определянето на кредитния рейтинг на страната. Moody's Investors Service през м. август 2019 г. повиши перспективата на кредитния рейтинг на България на положителна от стабилна и потвърди дългосрочния рейтинг на страната в чуждестранна и местна валута „Baa2“.

През март Fitch Ratings повиши перспективата на дългосрочния кредитен рейтинг на България от стабилна на положителна.

S&P Global Ratings през м. ноември 2019 г. повиши дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута до „BBB/A-2“. Перспективата пред рейтинга остава положителна. Според обобщената оценка на

Агенцията икономическото развитие на страната е устойчиво, без натрупване на дисбаланси. Външната и фискалната позиции се оценяват като силни. Положителната перспектива пред рейтинга отразява очакването за продължаващо подобрене на бюджетните и външните баланси на България, при запазване на устойчивия растеж на икономиката в условия на по-слаба външна икономическа среда. Агенцията отчита и изпълнението на ангажиментите на страната към плана за действие за присъединяване към ERM II и Банковия съюз.

През м. февруари 2019 г. рейтингова агенция Score извърши преглед по непоискан суверенен кредитен рейтинг на страната, като го повиши в чуждестранна и местна валута до BBB+ от BBB, със стабилна перспектива. Сред факторите за повишението Агенцията посочва ниския и намаляващ държавен дълг, предприетите реформи по пътя за присъединяване към ERM II и Банковия съюз, както и подобреното на външната позиция. През м. октомври 2019 г. рейтингова агенция ACRA присъди непоискан кредитен рейтинг на страната от А- в чуждестранна и национална валута, със стабилна перспектива.

Европейската комисия също наблюдава и оценява параметрите на бюджетната рамка на България, в т.ч. и на фискалната политика. Данните за България в периода 2018-2020 г., в публикуваната през месец май тази година пролетна икономическа прогноза на ЕК, показват положителни перспективи в бюджетен и макроикономически аспект, като се посочва, че рисковете са балансирани и са най-вече по линия на външната среда. Прогнозира се балансът на сектор „Държавно управление“ да остане положителен, а публичният дълг да продължи да намалява.

В Препоръката на Съвета от 5 юни 2019 г. за Националната програма за реформи на България за 2019 г., която съдържа и становище на Съвета за Конвергентната програма на България за 2019 г., се отчита, че правителството е предприело стъпки за подобряване на ефективността на публичните разходи. Отчита се, че Световната банка е завършила прегледа на разходите, който е покрил определен брой публични институции (министерства и общини), в т.ч. и две тематични пилотни проучвания, и е изготвила наръчник за бъдещи прегледи от страна на правителството. Като факт с важно значение е отбелязано въвеждането на ключови индикатори в средносрочната бюджетна прогноза, които оценяват въздействието на разходите в различни области на политики и подпомагат оценката и планирането на бюджета. Очаква се тези инициативи да повишат ефективността и прозрачността на публичните разходи.

По отношение на фискалната политика становището на Съвета е, че тя напълно съответства на изискванията на Пакта за стабилност и растеж. България е сред водещите страни по оценка на Комисията за силата на фискалните правила (на първо място, заедно с Нидерландия, по оценка за 2017 г.). Качествата на фискалното управление се оценяват от Комисията и чрез индекса на средносрочните бюджетни рамки, според който България е сред първите 11 държави членки (за 2017 г.).

Според доклада за фискална устойчивост на ЕК, както и по оценки на МФ рисковете за фискалната устойчивост в България в средносрочен и дългосрочен план са ниски, поради ниското равнище на държавна задлъжнялост, както и в резултат от благоприятната настояща бюджетна позиция.

 Цел 57: Провеждане на последователна, прозрачна и предвидима фискална политика.

Марка 224: Повишаване на административния капацитет в областта на публичните финанси чрез обучения в областта на финансовото управление и бюджета.

Информация за изпълнението на мярката:

В изпълнение на мярката Школата по публични финанси към МФ е предоставила специализирано обучение на целеви групи от публичната администрация под формата на курсове и семинари с оглед постигането на следните основни цели:

- Изграждане на устойчив капацитет на администрацията, ангажирана в управлението на публичните финанси

От началото на мандата на правителството до момента е предоставено специализирано обучение чрез организирането на 123 мероприятия, в които са взели участие общо 3 052 служители.

Предоставяното обучение е насочено към служители от администрацията на институциите и ведомствата в публичния сектор, държавната и местната администрация, ангажирана в процеса по финансово управление и контрол, управляващите органи, междинни звена и бенефициенти по структурните и Кохезионния фонд на ЕС, вътрешни одитори в министерствата и общините.

- Усъвършенстване на професионалните знания и умения на служителите от финансовата администрация и подкрепа за въвеждането на съвременни методи, подходи и техники за финансово управление

В рамките на отчетния период са разработени 29 нови програми, от които 10 са в направление „Бюджет и финансово управление”, 5 в направление „Вътрешен контрол” и 3 в направление „Структурни инструменти на ЕС”. По тези нови програми са проведени 21 специализирани обучения с общо 523 обучени по темите. Другите специализирани обучения са реализирани по актуализирани програми в съответствие с текущите промени на законодателството и нормативната уредба, адаптирани според потребностите на целевите групи и в съответствие с изискванията за поддържане на качеството на обученията и учебния процес. Засилен интерес за повишаване на професионалните знания и умения на служителите от финансовата администрация се проявява към обученията, свързани с практиката на прилагане на нормативната уредба по отношение на програмното бюджетиране, държавните помощи, нормативната уредба в областта на обществените поръчки, ИТ одита в публичния сектор и др.

Мярка 225: Подобряване на процесите на стратегическо планиране чрез установяване на устойчива класификация на разходите по области на политики и бюджетни програми, обвързана с управленските приоритети.

Информация за изпълнението на мярката:

Във връзка с Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г. и в изпълнение на ЗПФ, Министерският съвет утвърди класификация на областите на политики/функционалните области и бюджетните програми за периода, обхващащ неговия мандат. Утвърдената с РМС № 502 от 31 август 2017 г. класификация следва да се прилага в рамките на бюджетната процедура за съответната година от периода 2018-2021 г. Във връзка с подготовката на законопроекта за държавния бюджет за 2018 г. първостепенните разпоредители с бюджет, прилагащи програмен формат на бюджет, изготвиха и представиха проектобюджетите си за 2018 г. и актуализираните си бюджетни прогнози за 2019 и 2020 г. на база на новата класификация на областите на политики/функционалните области и бюджетните програми.

В рамките на бюджетната процедура за 2019 г. изготвянето на бюджетните документи в програмен формат е съобразено с утвърдената класификация, като с цел развитие на

процесите на стратегическо планиране и проследяване изпълнението на целите на политиките се въведе изискване за дефиниране на ключови индикатори по области на политики и целеви стойности, чрез които да се проследява изпълнението на правителствените приоритети.

Нов момент в бюджетната процедура за 2020 г. е разширяването на обхвата на бюджетните организации, които прилагат програмен формат на бюджет. В съответствие с правомощието по чл. 67, ал. 4 от ЗПФ, с решението за бюджетната процедура за 2020 г., Министерският съвет определи, освен министерствата и държавните агенции, и останалите ПРБ, чиито бюджети са част от държавния бюджет (с изключение на бюджетите на съдебната власт и на Сметната палата), да прилагат програмен формат на бюджет за 2020 г. Новоопределените да прилагат програмен формат на бюджет ПРБ формулираха функционални области и бюджетни програми, както и показатели за измерване на изпълнението по предоставените по бюджетните програми продукти/услуги в обхвата на тяхната компетентност и отговорност, които бяха база за разширяване на програмната класификация. Очакванията са този процес да повиши достъпността и прозрачността на информацията за изпълнението на функциите на бюджетните организации и приноса им за обществото.

Привеждайки в съответствие бюджетните си прогнози за периода 2020-2022 г., определените да прилагат програмен формат на бюджет ПРБ, направиха преглед и изготвиха предложения за промени в програмната класификация. Министерският съвет прие с Решение № 520 от 29 август 2019 г. изменение на РМС 502 от 2017 г. за утвърждаване на класификация на областите на политики/функционалните области и бюджетните програми от компетентността и отговорността на съответния първостепенен разпоредител с бюджет по бюджетите на Министерският съвет, на министерствата, на държавните агенции и на Държавен фонд „Земеделие“ за периода 2018-2021 г., изм. с РМС № 733 от 2018 г., на основата на което новоопределените да прилагат програмен формат на бюджет ще разпределят разходите си по функционални области и бюджетни програми.

Цел 58: Консервативно и ефективно управление на държавното съкровище.

Мярка 226: Осигуряване на прозрачност при изпълнението и отчитането на бюджета.

Информация за изпълнението на мярката:

В изпълнение на мярката и през 2019 г. на електронната страница на Министерството на финансите регулярно е публикувана статистическа информация за изпълнението на държавния бюджет и на консолидираната фискална програма в съответствие със сроковете в Календара за публикуване на статистическа информация:

- Отчет за изпълнението на консолидираната фискална програма на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет (ПРБ) по агрегирани показатели за всеки месец от 2019 г. в края на месеца следващ отчетния (на български и английски език). Подготовка и предоставяне за публикуване на „Портала за отворени данни“ на Министерски съвет на месечни данни по консолидираната фискална програма в изисквания вид и формат.
- Отчет за изпълнението на консолидираната фискална програма на база тримесечните отчети на ПРБ за 2019 г. в края на тримесечието следващо отчетното (на български и английски език).
- Отчет за изпълнението на консолидираната фискална програма на база годишните отчети на ПРБ за 2018 г. (на български и английски език).

- Предоставена е информация за публикуване от страна на БНБ за операциите на сектор Централно управление на месечна база във формата SDDS Plus.
- Подготвяне и публикуване на месечен Информационен бюлетин за изпълнението на държавния бюджет и на основните показатели на консолидираната фискална програма за 2019 г. на база месечните отчети на ПРБ, както и ежемесечно публикуване на прогноза за бюджетното салдо по КФП на база на оперативни данни и оценки.
- Информация за размера на фискалния резерв на месечна и тримесечна база за 2019 г. (на български и английски език)
- Ежемесечни прогнози през 2019 г. за нетните касови потоци за следващия месец на 2019 г. и отчетни данни за т.нар. „Сребърния фонд“ на месечна база за 2019 г. (на български и английски език).
- Обобщени данни за просрочените задължения на централно и местно правителство за съответния тримесечен отчетен период на 2019 г. (на български и английски език)

В изпълнение разпоредбите на чл. 135 от Закона за публичните финанси в указаните срокове бе изготвяна и внасяна за разглеждане в МС информация за касовото изпълнение на държавния бюджет и на основните показатели на КФП за 2018 г. и за първите три тримесечия на 2019 година.

За периода на Програмата са разработени, утвърдени и публикувани на интернет страницата на Министерството на финансите указания за изготвянето и представянето на месечните и тримесечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз, на сметките за чужди средства и на оборотните ведомости за съответните отчетни периоди.

С указанията на основание чл. 133, ал. 5 от Закона за публичните финанси (ЗПФ) се определят формата, съдържанието, редът и сроковете за съставянето и представянето на месечните/тримесечните отчети за касовото изпълнение на бюджетите, на сметките за средства от Европейския съюз, на сметките за чужди средства, както и редът за представяне на тримесечните оборотни ведомости за съответните отчетни периоди на всички бюджетни организации по смисъла на т. 5 от § 1 от допълнителните разпоредби на ЗПФ, с оглед консолидиране на данните, необходими за целите на наблюдение и анализ на бюджетното изпълнение.

Мярка 227: Разширяване на обхвата и усъвършенстване на бюджетните плащания в СЕБРА.

Информация за изпълнението на мярката:

В изпълнение на мярката през 2017 г. успешно завърши включването в СЕБРА на сметките и плащанията на всички държавни висши училища със седалище извън град София.

Разработи се нова функционалност - „хибридна система за чужди средства“ в СЕБРА и успешно се проведеха съвместни тестове от МФ, БНБ и БОРИКА АД. Новата функционалност се въведе в продукционна среда, с което се създадоха необходимите условия за реалното включване на постъпленията и плащанията в СЕБРА на Националната компания „Железопътна инфраструктура“ (НКЖИ), което се осъществи успешно в края на 2017 г. В края на 2018 г. в системата бяха включени средствата и плащанията на „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД. Успешното внедряване на тази нова функционалност в СЕБРА създава възможност за последващо включване в системата и на други лица по чл. 156 от ЗПФ.

Текущо, при структурни промени, всички новосъздадени бюджетни организации (без общините) подлежат на включване в системата на единната сметка и СЕБРА по реда на чл. 154 от ЗПФ. Предвижда се в началото на 2020 г. Висшето военновъздушно училище „Георги Бенковски“ – гр. Долна Митрополия да бъде включено в СЕБРА като отделна първостепенна система.

С разширяването на обхвата на единната сметка и СЕБРА се цели повишаване ефективността при управлението на паричния ресурс както в единната сметка, така и при управлението на индивидуалните плащания в отделните първостепенни системи.

Ц

Мярка^е_л 228: Усъвършенстване на предвидените механизми за разпределение на средствата от централния бюджет за общините.

Информация за изпълнението на мярката:

Децентрализация на публичните услуги и подобряване на качеството им. Един от приоритетите при съставянето на държавния бюджет за съответната година е създаването на по-справедлив модел за определяне размера на бюджетните взаимоотношения на централния бюджет с бюджетите на общините. В бюджета за 2019 г. фокусът беше върху промяна на механизма за разпределение на общата изравнителна субсидия. Беше извършен преглед на прилаганите в предходните години механизми, като анализът показва, че през годините след 2007 г. значително се изкривява целта на изравнителния механизъм, като се предоставя достъп до субсидията за всички общини без оглед на фискалните им възможности и се приоритизира компонентът за разпределение на средствата на база натурални показатели за сметка на редуциране на изравнителния компонент. Подобен подход води до ангажиране на значителен ресурс от големи и богати общини, респ. води до задълбочаване на диспропорциите между тях и общините с по-ниски фискални възможности.

Предвид основното предназначение на общата изравнителна субсидия за осигуряване на съпоставимо равнище на фискални възможности за предоставяне на необходимите местни услуги в общините и на база на направените изводи, с бюджет 2019 г. беше одобрено изменение в механизма за нейното разпределение.

С оглед намаляване на различията е възприет подход общините, които са реализирали през преходната година над 120 % от средното за страната равнище на постоянни данъчни приходи на един жител, да не получават изравнителна субсидия. Общините, които са реализирали постоянни данъчни постъпления под това равнище, получават право на достъп до изравнителна субсидия с цел осигуряване на съпоставимо ниво на фискални възможности за предоставяне на местни услуги на населението.

Механизмът за разпределение на общата изравнителна субсидията през 2019 г. за общините с достъп включва 5 компонента, като най-голям дял има компонентът, който осигурява изравняване на разликата между 120 % от равнището за страната и постоянните данъчни постъпления на един жител за конкретната община. Останалите компоненти на общата изравнителна субсидия включват: разпределение на база дяловете за разходни потребности на общините с достъп, оценени чрез натурални показатели; компонент за общините, чиито дял на приходите спрямо общите постъпления е по-малък от 25 на сто; компонент за покриване на отрицателни разлики спрямо размера на субсидията, определен със Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за предходната 2018 г., както и допълнителен компонент, който се разпределя за общините, които имат осреднено данъчно усилие над средното за страната.

В ЗДБРБ за 2020 г. като цяло механизмът за разпределение на общата изравнителна субсидия се запазва. Промяна има само във връзка с увеличаване на сумата за разпределение по допълнителния компонент за данъчно усилие, с цел стимулиране на общините да използват дадените им правомощия със Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) по отношение на размерите на данъчните ставки, като в механизма за 2020 г. данъчното усилие се съпоставя със средния размер на съответната ставка в границите, определени от ЗМДТ.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г. беше направена промяна и в механизма за разпределение на целевата субсидия за капиталови разходи. Към прилаганите до 2018 г. компоненти (натурални показатели по общини за брой населени места, с изключване на местата без население и с население до 10 души, дължина на общински пътища, брой население и територия) беше включен и допълнителен ресурс за подпомагане на общините от 4-та и 5-та категория за подобряване състоянието на социалната и техническа инфраструктура на територията на тези населени места. Категорията на общините се определя чрез заповед, утвърдена от министъра на регионалното развитие и благоустройството, за категоризация на общините в страната.

С Бюджет 2020 са предвидени по-значими промени в механизмите за разпределение на целевата субсидия за капиталови разходи и на трансфера за зимно поддържане и снегочистване на общинските пътища, с цел постигане на обективно съответствие между средствата и натуралните показатели за всяка конкретна община. Премахнат е компонентът, който осигурява достигнатия размер на целевата субсидия за капиталови разходи и на трансфера за зимно поддържане и снегочистване през предходната година. Следователно, разпределението по общини и за двата трансфера е направено само на база натурални показатели. Запазва се допълнителният компонент при разпределението на целевата субсидия за капиталови разходи за подпомагане на общините от 4-та и 5-та категория за подобряване състоянието на социалната и техническа инфраструктура на територията им.

Мярка 229: Усъвършенстване и актуализиране на стандартите за делегираните от държавата дейности.

Информация за изпълнението на мярката:

С Решение № 776 на Министерския съвет от 30.10. 2018 г. се измени Решение № 277 на Министерския съвет от 2018 г., с което се приемат стандартите за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2019 година.

През 2019 г. с Решение № 208 от 16.04.2019 г. (изменено с Решение № 644 от 01.11.2019 г.) на Министерския съвет се приеха стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2020 година. Стандартите са съобразени с размерите на основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините според основните допускания за бюджетната прогноза за периода 2020 - 2022 година. Стандартите са изготвени на база на представена информация от отрасловите министерства за натуралните показатели.

Мярка 230: Текущо наблюдение на финансовото състояние на общините, анализ и оценка на показателите, определящи общините с финансови затруднения, и наблюдение на общините в процедура по финансово оздравяване, усъвършенстване на механизма за наблюдение на общините в процедура по финансово оздравяване.

Информация за изпълнението на мярката:

В изпълнение на чл. 130г, ал. 2 от Закона за публичните финанси (ЗПФ) всяко тримесечие на интернет страницата на Министерството на финансите се публикува информация от отчетните данни на общините за финансовото им състояние. За 2017 г. и 2018 са публикувани данни за всяко отчетно тримесечие. За 2019 г. са публикувани данни за първо, второ и трето тримесечие.

Съгласно ЗПФ, Министерството на финансите осъществява наблюдение и оценка на финансовите показатели на всички общини. На основата на анализ и обобщение на данните по чл. 130а от ЗПФ, въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомости, информацията в Регистър общински дълг и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси, към края на 2017 г., се установи че общините, които отговарят на три и повече от критериите за класирането им като общини с финансови затруднения през 2018 г., са 13 общини. Въз основа на данните от годишните отчети за касово изпълнение на бюджетите на общините, оборотните ведомост, информацията в Регистър общински дълг и информацията по чл. 5а от Закона за местните данъци и такси, към края на 2018 г. се установи, че 17 общини отговарят на три и повече от критериите за класирането им като общини с финансови затруднения през 2019 г.

На основание чл. 130е, ал. 4 във връзка с чл. 130ж от ЗПФ през 2017 г. министърът на финансите е съгласувал планове за финансово оздравяване на 10 общини – Перник, Белово, Тетевен, Септември, Велинград, Сливен, Сунгурларе, Видин, Мизия и Симитли, като на същите са отпуснати временни безлихвени заеми за финансово оздравяване в размер общо на 26,85 млн. лв. От началото на 2018 г. е отпуснат втори транш на заема, по съгласувания през 2017 г. план за оздравяване на община Видин, в размер на 1,04 млн. лв. и е съгласуван план за финансово оздравяване на община Стамболово, като отпуснатият заем за финансово оздравяване на общината е в размер на 1,50 млн. лв. През 2019 г. не е съгласуван план за финансово оздравяване на друга община.

Министерството на финансите извършва текущо наблюдение на тримесечие за изпълнението на плановете за оздравяване на общините, на които са отпуснати безлихвени заеми, като за проверка на постигането на целите се изпращат писма на АДФИ. Във връзка с осъществяването от Министерството на финансите текущо наблюдение за изпълнението на плановете за оздравяване на общините, на които са отпуснати безлихвени заеми, на основание постъпили искания от министъра на финансите, от органите на АДФИ през 2018 г. и 2019 г. са извършени 36 (тридесет и шест) финансови инспекции на 11 (единадесет) общини: Тетевен, Сунгурларе, Мизия, Сливен, Стамболово, Велинград, Перник, Септември, Белово, Симитли и Видин. При финансовите инспекции се извършва проверка за законосъобразност относно изпълнението на предвидените в плана за финансово оздравяване мерки и дейности на общината, във връзка с чл.130е от Закона за публичните финанси, и за спазване на относимото законодателство. За резултатите от финансовите инспекции се уведомява министърът на финансите и се предприемат последващи мерки по Закона за държавната финансова инспекция. На 9 от общините – Тетевен, Белово, Велинград, Септември, Перник, Сунгурларе, Сливен, Видин и Мизия крайният срок за възстановяване на заема е най-късно до 01 декември 2019 г.

Остатъчният размер на дължимите заеми от тези общини към крайния срок за възстановяване е 20,5 млн. лв., като нито една от общините не е възстановила дълга си в пълен размер. Общините Видин, Мизия, Сунгурларе, Белово и Велинград са извършвали частично погашение по заемите. Община Мизия е погасила остатъчния размер на дължимия заем и лихвата за забава през м. декември 2019 г. Общините Тетевен, Септември, Сливен и Перник не са погасявали. От началото на 2020 г. ще бъдат

предприети действия по прихващане на дължимите суми по невъзстановените в срок безлихвени заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ от подлежащите на отпускане целева субсидия за капиталови разходи и общата изравнителна субсидия, съгласно чл. 50 от ЗДБРБ за 2020 г. По отношение на усъвършенстване на механизма за наблюдение със ЗДБРБ за 2020 г. е предвидено за общините, за които срокът на процедурата за финансово оздравяване е изтекъл през 2019 г. и отпуснатият по реда на чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ заем не е възстановен, да съгласуват проектите на бюджети за 2020 г. В случай, че при оценката по чл. 130д, ал. 1 от ЗПФ за тези общини се установи наличие на три или повече от условията по чл. 130а, ал. 1 от същия закон, планът за финансово оздравяване, освен съдържанието по чл. 130е, ал. 1-3 от ЗПФ, следва да включва мерки за оптимизиране на разходите за възнаграждения в дейност „Общински съвети“ и да не предвижда ползването на временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ. С разпоредбите на чл. 90 от ЗДБРБ за 2020 г. е предвидено за общини с финансови затруднения да се считат и общините, за които при изпълнение на проекти, финансирани със средства от Европейския съюз, наличните към края на 2019 г. задължения към доставчици в отчетна група сметки за средства от Европейския съюз надвишават 50 на сто от отчетените към края на годината разходи по бюджета на общината, независимо дали са налице условията по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ. Тези общини ще прилагат разпоредбите на глава осма „а“ от ЗПФ.

Мярка 231: Намаляване на административната тежест за бизнеса и гражданите чрез осигуряване на възможност за електронно подаване на декларации за местните данъци и такси и развитие на услугите, предоставяни чрез Системата за обмен на информация между МФ и общините.

Информация за изпълнението на мярката:

Продължава предоставянето на услугата, даваща възможност за електронно подаване на декларации по чл. 54, ал. 4 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), през портала на Националната агенция за приходите (НАП), с ПИК на НАП и електронен подпис. Услугата се използва от Столична община, община Велико Търново и община Велики Преслав, а при изявено желание, всяка друга община може също да бъде включена.

Във връзка с намаляване на административната тежест и с цел подпомагане на общинските администрации за оптимизиране на процесите, свързани с установяване, контрол и повишаване на ефективността при събиране на местните данъци, от страна на Министерството на финансите се реализират редица услуги, предоставяни безвъзмездно на общините:

- ежедневно предоставяне на данни от регистъра на пътните превозни средства, поддържан от Министерството на вътрешните работи, на основание чл. 54 ал. 1 и ал. 2 от ЗМДТ;
- автоматизиран обмен на информация по чл. 60, ал. 6 от ЗМДТ между информационната система за електронно регистриране на извършените периодични прегледи на пътни превозни средства, поддържана от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Системата за обмен на информация, поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ. Услугата предоставя възможност за автоматизирана проверка за платен данък върху превозното средство, което е условие за редовност при извършване на периодични прегледи за техническа изправност, съгласно чл. 60, ал. 6 от ЗМДТ;
- автоматизиран обмен на данни по чл. 50, ал. 2 от ЗМДТ между информационната

система на нотариусите и системата за обмен на информация, поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ, при посредничеството на информационната система на Министерството на вътрешните работи. С услугата се дава възможност за автоматизирана проверка от нотариуса на платен данък върху превозното средство – предмет на сделката или действието, с което се придобиват, учредяват, изменят или прекратяват вещни права върху превозното средство;

- уеб услуга за проверка на ползвани данъчни облекчения за основно жилище от данъчен субект чрез валидация в предоставените от общините данни по чл. 5а от ЗМДТ;

- във връзка с изменението на чл. 61с от ЗМДТ (в сила от 1.01.2020 г.) са създадени условия за осъществяването на автоматизиран обмен на информация между Единната система за туристическа информация (ЕСТИ) и системите за администриране на местни данъци и такси в общините, чрез посредничеството на Системата за обмен на информация, поддържана от МФ, относно данни за броя на предоставените нощувки от местата за настаняване в съответната община.

В допълнение, реализирана е електронна услуга през портала на НАП във вид на справка за задълженията за местни данъци и такса за битови отпадъци на лицето, достъпна с КЕП и/или ПИК, издаден от НАП.

✚ **Цел 60:** Изпълнение на финансовите цели на програмите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, за периода 2014-2020 г.

Мярка 232: Регулярно подаване на заявления за плащане от Сертифициращия орган към ЕК с цел гарантиране на ритмичното възстановяване на средства в националния бюджет.

Информация за изпълнението на мярката:

Мярката е с постоянен характер и има за цел да осигури регулярни постъпления на допустими средства от ЕС в националния бюджет.

От началото на Управленската програма до 31.12.2019 г. дирекция „Национален фонд“ - Сертифициращ орган за програмите, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ, ИМЗ и ФЕПНЛ, и програмите за трансгранично сътрудничество Интеррег ИПП 2014-2020 (ТГС), е подала към Европейската комисия общо 253 заявления за плащане на обща стойност 5 217 633 649,88 лева., от които ЕС част за периода 01.01.2017- 31.12.2019 г. по ОП и ТГС възлиза на 4 389 713 277,05 лв.

За ТГС програмите сумите включват всички източници на финансиране, тъй като сумата за възстановяване се изчислява спрямо общо заявените разходи.

✚ **Цел 61:** Успешна защита на интересите на България в областта на икономическите и финансовите въпроси на ниво ЕС.

Мярка 233: Активно участие в законодателния процес в областта на бюджета на ЕС чрез подготовка на позиции и коментари и участие в дискусиите по въпросите, свързани с приемането и изпълнението на съответните годишни бюджети на ЕС.

Информация за изпълнението на мярката:

България участва в подготовката на позицията на Съвета по предложението на Европейската комисия за проектобюджета на ЕС, чрез подготовка и съгласуване в

рамките на СЕВ и на Министерски съвет, с позиция за заседанието на Съвета ЕКОФИН/БЮДЖЕТ на 15.11.2019 г., когато се даде мандат на Председателството на ЕС за преговори с Европейския парламент в рамките на помирителната процедура по проектобюджета на ЕС за 2020 г.

Редовно се подготвят позиции и коментари по документите, свързани с изпълнението на бюджета на ЕС (в т. ч. проекти на коригиращи бюджети и трансфери), които се обсъждат в рамките на Бюджетния комитет на Съвета на ЕС.

Мярка 234: Осигуряване на ефективна координация на икономическите и финансови политики в рамките на ЕС.

Информация за изпълнението на мярката:

Мярката е с постоянен характер и има за цел да осигури, в рамките на Европейския семестър, съгласуване на националните бюджетни и икономически политики с тези на ЕС, в съответствие с целите и правилата на Пакта за стабилност и растеж.

В края на февруари 2019 г. Европейската комисия публикува Националните доклади за 2019 г. за напредъка на държавите членки в изпълнението на специфичните препоръки на Съвета на ЕС от 2018 г. и включващи задълбочени прегледи относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси.

България изпрати в срок Националната програма за реформи – актуализация за 2019 г., и Конвергентната програма (2019-2022 г.) на ЕК, като двете програми бяха представени на ЕК на 24 април.

На 05 юни ЕК публикува своето предложение за препоръка на Съвета относно Националната програма за реформи - актуализация за 2019 г., и становище на Съвета относно Конвергентната програма (2019 - 2022 г.) на Република България. Европейската комисия оценява положително напредъка на страната за адресиране на препоръките от 2018 г.. За 2019 г. специфичните препоръки са четири, като за първи път всяка държава има отделна препоръка за адресиране на инвестиционния недостиг в ключови за растежа области.

С оглед отразяване на отправените към България специфични препоръки и в изпълнение на т.6 от РМС 396 от 20 юли 2017 г., МС одобри доклад с нови и актуализирани мерки с Решение 505 от 21 август 2018 г., в отговор на Препоръката на Съвета от 2019 г.

Европейската комисията очаква през 2019-2022 г. България да спази изискванията на превантивната част на Пакта за стабилност и растеж.

Ефективната координация на икономическите и финансови политики в рамките на ЕС се осъществява и чрез постоянното участие в заседания на Съвета на ЕС и работните му формати, което включва разработването и представянето на българските позиции за отстояване на интересите на България.

✚ Цел 62: Ефективно прилагане и управление на Системата на собствените ресурси на ЕС в България

Мярка 235: Своевременно плащане на вноската на България в общия бюджет на ЕС, подготовка на прогнозни данни за вноската, предоставяне пред ЕК на отчети, доклади, становища и др. по въпросите на собствените ресурси на ЕС.

Информация за изпълнението на мярката:

Своевременно се изпълняват ангажиментите на Република България, свързани с ежемесечното плащане на вноската на страната в Бюджета на ЕС (в т. ч. традиционни собствени ресурси и национална вноска), както и с предоставянето на информация на Европейската комисия съгласно законодателството в областта на системата на собствените ресурси на ЕС.

Регулярно и своевременно се подготвят прогнози за размера на вноските на Република България в бюджета на ЕС както за целите на националната бюджетна процедура и изпълнението на бюджета на Република България, така и във връзка с бюджетната процедура на ЕС.

Цел 63: Развитие на правната рамка за повишаване на ефективността на вътрешния контрол и вътрешния одит в организациите от публичния сектор.

Мярка 236: Предложения за актуализиране на Закона за вътрешния одит в публичния сектор.

Информация за изпълнението на мярката:

През 2018 г. се изготви проект на изменение и допълнение на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС). В заключителните разпоредби на законопроекта се предвидиха и изменения в Закона за вътрешния одит в публичния сектор (ЗВОПС). Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор е приет от Народното събрание на 30.01.2019 г. и е обнародван в Държавен вестник на 12.02.2019 г.

Мярка 237: Предложения за актуализиране на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор.

Информация за изпълнението на мярката:

През 2018 г. се изготви проект на изменение и допълнение на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС). Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор е приет от Народното събрание на 30.01.2019 г. и е обнародван в Държавен вестник на 12.02.2019 г.

Мярка 238: Актуализиране на Наредба №Н-6 от 2006 г. за реда и начина за организиране и провеждане на изпити за придобиване на сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор“.

Информация за изпълнението на мярката:

В ДВ, бр. 83 от 17.10.2017 г. е публикувана издадената от министъра на финансите Наредба № Н-7 от 4.10.2017 г. за условията, реда и начина за организиране и провеждане на изпити за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор“, с която се отмени Наредба № Н-6 от 2006 г. за реда и начина за организиране и провеждане на изпити за придобиване на сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор“.

Във връзка с разработването на уеб-базиран модул за електронно подаване на заявления за участие в изпита за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор“ дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“ изготви Наредба № Н-9 от 10.06.2019 г. за условията, реда и начина за организиране и провеждане на изпити за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор“, която отмени Наредба № Н-7 от 2017 г. С наредбата се цели електронизиране на целия процес от подаване на документите за участие в изпита до получаване на

крайните резултати в електронен вариант чрез специализиран модул „Сертифициране на вътрешни одитори в публичния сектор“.

✦ **Цел 64:** Укрепване на финансовото управление и контрол на вътрешния одит в публичния сектор и повишаване ефективността на управлението на публичните финанси.

Мярка 239: Изготвяне на Стратегия за развитие на финансовото управление и контрол и вътрешния одит в публичния сектор за периода 2017-2020 г.

Информация за изпълнението на мярката:

С Решение № 683 от 8 ноември 2017 г. Министерският съвет прие Стратегия за развитие на вътрешния контрол в публичния сектор на Република България 2018-2020 г. С приетата Стратегия се цели да се постигне устойчиво развитие на системите за вътрешен контрол, да се избегнат резките промени, които създават несигурност в контролната среда чрез набелязани четири фундаментални приоритета, към които вътрешният контрол в публичния сектор трябва да се придържа, за да може през 2020 г. България да бъде страна със съвременен модел на вътрешен контрол, в която е гарантирано изпълнението на основния принцип, а именно – доброто държавно управление в интерес на обществото.

Мярка 240: Оказване на методическа помощ на ръководителите на организации от публичния сектор в процеса по изграждане на одитните комитети.

Информация за изпълнението на мярката:

С Постановление на Министерския съвет № 24 от 26.01.2017 г. се прие Наредба за процедурата за определяне на състава и дейността на одитните комитети в организациите от публичния сектор.

В изпълнение на правомощията на министъра на финансите за провеждане, координиране и контролиране на държавната политика в областта на вътрешния контрол и вътрешния одит в публичния сектор, дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“ в Министерството на финансите разработи и публикува в Информационната система за финансово управление и контрол и вътрешен одит (ИСФУКВО) образец на Статут на одитен комитет. В помощ на ръководителите на организации от публичния сектор и на лицата, ангажирани с дейностите, свързани с изграждане на одитни комитети, в ИСФУКВО е публикувана информация с често задаваните въпроси, касаещи одитните комитети и отговорите, дадени от дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“. Проведеха се работни срещи и семинари с ръководители на организации от публичния сектор, ръководители на звена за вътрешен одит, вътрешни одитори и финансови контрольори, на които се представиха основните моменти при изграждане на одитни комитети в организациите от публичния сектор и други въпроси от областта.

В хода на изпълнението на проекта по Програмата за подкрепа на структурните реформи за периода 2017 - 2020 г., създадена с Регламент (ЕС) 2017/825 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г., за подпомагане процеса по създаване и функциониране на одитните комитети в публичния сектор в България, в периода от 23 до 25 юли 2019 г. в Министерството на финансите беше осъществена първата мисия от партньора по проекта ИПА – Ирландия. В рамките на мисията бяха проведени срещи и интервюта с главни секретари на министерства, представители на одитни комитети, ръководители на вътрешния одит в организации с изградени одитни комитети, както и ръководители на вътрешния одит в организации, в които към

настоящия момент все още не са изградени одитни комитети. В периода от 9 до 11 декември 2019 г. в Министерството на финансите беше осъществена втората и заключителна мисия от партньора по проекта ИПА – Ирландия. В рамките на трите дни бяха проведени срещи и интервюта с административни ръководители на министерства и ръководители на вътрешния одит, в които към настоящия момент все още не са изградени одитни комитети. Екипът на ИПА – Ирландия осъществи и работно посещение в община Кюстендил.

В резултат на проведените срещи и направените анализи на процеса по създаването на одитните комитети по време на двете мисии в София, в хода на изпълнението на проекта се очаква до края на м. март 2020 г. да бъдат финализирани дейностите по проекта и като резултат от изпълнението му да бъде предложена подходяща методология за работата на одитните комитети, съобразена със спецификата на дейността им.

Мярка 241: Актуализиране на методологията по отношение на вътрешния контрол и одит в организациите от публичния сектор.

Информация за изпълнението на мярката:

Дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“ в Министерството на финансите е в процес на изпълнение на стартирания през месец юли 2018 г. проект „Усъвършенстване на системите за финансово управление и контрол и функцията по вътрешен одит в публичния сектор“ по Оперативна програма „Добро управление“. Предвидено е до края на месец февруари 2020 г. да се актуализира методологията за вътрешен контрол, включваща актуализиран наръчник за вътрешен одит в съответствие с международните стандарти и актуализиране на указанията в областта на финансовото управление и контрол в публичния сектор.

Дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“ в Министерството на финансите изготви нови указания за управленска отговорност, утвърдени със Заповед № ЗМФ-601 от 09.07.2019 г. на министъра на финансите, които отменят указанията за осъществяване на управленската отговорност в организациите от публичния сектор, издадени от министъра на финансите през 2006 г. Указанията целят да подпомогнат работата на ръководителите на организациите от публичния сектор и допринесат за усъвършенстването на вътрешния контрол и оптималното прилагане на управленската отговорност в тях.

Текущо през отчетния период бяха предоставяни становища с методологичен характер по въпроси, свързани с финансовото управление и контрол и вътрешния одит в публичния сектор.

Мярка 242: Издаване/актуализиране на указания от министъра на финансите за високорискови и приоритетни области за одит във връзка с годишното планиране от звената за вътрешен одит.

Информация за изпълнението на мярката:

В съответствие с чл. 48, ал. 2, т. 3 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор, през месец декември 2018 г. министърът на финансите утвърди указания за приоритетни цели и области за одитиране при планиране на дейността по вътрешен одит през 2019 г., които обхващат приоритетната област „Стопанисване и управление на обектите с представителни и социални функции“.

През месец декември 2019 г. министърът на финансите утвърди указания за приоритетни цели и области за одитиране при планиране на дейността по вътрешен

одит през 2020 г., които обхващат приоритетната област „Оценка и анализ на процеса по администриране на приходи в общините по Закона за местните данъци и такси“.

Мярка 243: Активно сътрудничество с Института на вътрешните одитори в България (ИВОБ) чрез съвместни усилия за усъвършенстване на вътрешния контрол, управлението на риска и дейността по вътрешен одит в публичния сектор, в името на реалното утвърждаване авторитета на професията на вътрешния одитор.

Информация за изпълнението на мярката:

Със ИВОБ се обменя навременна информация относно бъдещите промени в законодателството, касаещо вътрешния контрол и одит.

- ✦ **Цел 65:** Предложение за изготвяне на рамково споразумение с всички контролни институции за изграждането на „Обществен контролен борд“. Ясно разделение на функциите и отговорностите и подобряване на координацията и взаимоотношенията с други контролни органи – Главен инспекторат, Агенция за държавна финансова инспекция, Сметна палата, Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“, Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори.

Мярка 244: Рамково споразумение, описващо обхвата на отговорностите и функциите на отделните контролни органи, избягване дублирането на ресурси и оптимизиране на законодателството в контролната област на страната.

Информация за изпълнението на мярката:

С Решение № 662 от 01.11.2017 г. на Министерския съвет се създаде Консултативен съвет по контрол и одит в публичния сектор. Съветът съдейства за провеждането и координацията на дейностите в областта на вътрешния контрол в публичния сектор. Съветът провежда регулярни заседания. През 2020 г. са предвидени изменения и допълнения в Решение № 662 от 01.11.2017 г. на Министерския съвет, с които да се актуализират правомощията на Консултативния съвет.

Мярка 245: Инициране на регулярни срещи с представители на отделните контролни органи с цел координиране и синхронизиране на годишните планове на съответните организации.

Информация за изпълнението на мярката:

През месец декември 2017 г. Консултативният съвет по контрол и одит в публичния сектор проведе заседание, на което всяка страна представи отчет на предприетите до момента мерки по изпълнение на Стратегията за развитие на вътрешния контрол в публичния сектор за периода 2017-2020 г., обсъдиха се приоритетните области за одитни ангажименти през 2018 г. от страна на звената за вътрешен одит и се дискутираха предложения за бъдещи промени в законодателството в сферата на вътрешния контрол, като част от тях се основават на констатирани слабости при извършени проверки от контролните органи.

През 2017 г. изпълнителният директор на ИА ОСЕС е подписал две споразумения за сътрудничество с контролни органи:

- На 12.06.2017 г. е подписано споразумение за сътрудничество с Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от Европейските земеделски фондове“ за обмяна на одитна методология и споделяне на практика в областта на установяване и коригиране на нередности по оперативните програми, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове.

- На 03.10.2017 г. между КПУКИ, АОП, Сметната палата, АДФИ, МВР, КЗК и ИА ОСЕС е подписано Споразумение за сътрудничество при предотвратяване и противодействие на възможен или възникнал конфликт на интереси във връзка с осъществяван предварителен или последващ контрол и проверки по процедури за възлагане на обществени поръчки.

През 2017 и 2018 г. от ИА ОСЕС са проведени работни срещи с представители на АОП и на АДФИ с цел подобряване на сътрудничеството и координацията между контролните органи. Агенцията за държавна финансова инспекция има сключени споразумения за взаимодействие и обмяна на информация с Агенция по обществени поръчки (АОП), Сметна палата, Комисия за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество (КПКОНПИ), Национална агенция по приходите (НАП), Прокуратурата на Република България. Посредством механизми за обмен на информация Сметната палата и АДФИ избягват дублиране на контролните си функции като обхват и време на изпълнение. На основание чл. 10, ал. 7 от ЗДФИ Сметната палата предоставя информация за включените в годишната програма за одитната дейност възложители на обществени поръчки за съответната година. През 2017 г. е подписано споразумение между КПУКИ, Сметна палата, КЗК, АДФИ, АОП, ИА „ОСЕС“ и Дирекция АФКОС, за сътрудничество, съвместни срещи и обмяна на информация при предотвратяване и противодействие на възможен или възникнал конфликт на интереси, който е установен във връзка с осъществяван предварителен или последващ контрол и проверки по процедури за възлагане на обществени поръчки. През 2019 г. от АДФИ са проведени работни срещи с представители на АОП и на Сметна палата с цел подобряване на сътрудничеството и координацията между контролните органи.

✚ **Цел 66:** Мониторинг на състоянието на вътрешния контрол в публичния сектор.

Мярка 246: Усъвършенстване на процеса по годишно докладване чрез въвеждане на уеббазирана система.

Информация за изпълнението на мярката:

През 2017 г. беше стартиран процесът по разработване на уеб-базирана система за усъвършенстване на процеса по годишно докладване за състоянието на системите за финансово управление и контрол и за дейността по вътрешен одит.

През месец февруари 2018 г. се прие работата на изпълнителя по разработване на Интернет базирано приложение – модул „Годишно докладване“, чрез който докладването на дейността по вътрешен одит и състоянието на системите за финансово управление и контрол се осъществява по електронен път. Потребителите одобряват този иновативен подход за предоставяне на информация и се възползват от предимствата му, а именно възможностите на модула за поддържане на единна база от данни, свързани с годишното докладване; единна входна точка за въвеждане и получаване на информация, относно годишното докладване; потребителски контроли, улесняващи въвеждането на относима информация; незабавна регистрация на изпратения доклад и спазване на сроковете за докладване; текуща информация за статуса на годишния доклад.

С промените в Закона за вътрешния одит в публичния сектор през 2019 г. се въведе задължение за ръководителите на организации – първостепенни разпоредители с бюджет да докладват на министъра на финансите само по електронен път – чрез модул „Годишно докладване“ в Информационната система за финансово управление и контрол и вътрешен одит.

С приетата с постановление № 242 Наредба за формата, съдържанието, сроковете, реда и начина за представяне на информация по чл. 8, ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор се въведе задължение ръководителите на организации – първостепенни разпоредители с бюджет, да представят доклад за състоянието на системите за финансово управление и контрол и въпросник за самооценка само по електронен път чрез модул „Годишно докладване“ в Информационната система за финансово управление и контрол и вътрешен одит.

Мярка 247: Извършване на системни наблюдения в министерствата и общините по прилагането на законодателството и методологията по финансово управление и контрол и вътрешен одит с оглед на доразвиване на съществуващата методология.

Информация за изпълнението на мярката:

В изпълнение на възложените със Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор и Закона за вътрешния одит в публичния сектор задължения за осъществяване на системни наблюдения в министерствата и общините през 2017 г. служители на дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“ в Министерството на финансите осъществиха две системни наблюдения. През 2018 г. се осъществиха четири, а през 2019 г. три системни наблюдения в организации от публичния сектор по прилагането на изискванията на горесцитираните закони и издадените въз основа на тях актове.

Мярка 248: Наблюдение и контрол при извършване на външни оценки за осигуряване на качеството на одитната дейност.

Информация за изпълнението на мярката:

В ДВ, бр. 29 от 07.04.2017 г. е публикувана издадената от министъра на финансите Наредба № 1 от 30.03.2017 г. за условията, реда и начина за извършване на външни оценки за осигуряване на качеството на одитната дейност. В изпълнение на изискванията на Наредбата ръководителят на организацията изпраща копие от доклада за извършената външна оценка на министъра на финансите. Дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“ преглежда, анализира, обобщава и текущо публикува информация за резултатите от извършените външни оценки в Информационната система за финансово управление и контрол и вътрешен одит. По реда на Наредба № 1 от 30.03.2017 г. в дирекция „Методология на контрола и вътрешен одит“ до настоящия момент са постъпили 56 доклада за извършени външни оценки за осигуряване на качеството на одитната дейност.

Цел 67: Въвеждане на единна национална електронна уеббазирана платформа за възлагане на обществени поръчки.

Мярка 249: Първи етап за реализиране – до 18.10.2018 г., втори етап за реализиране – до 31.12.2020 г.

Информация за изпълнението на мярката:

Агенцията по обществени поръчки е бенефициент по проект на Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ), съфинансирана от Европейския съюз (ЕС) чрез Европейския социален фонд (ЕСФ), процедура „Подобряване на ефективността, ефикасността и прозрачността на системата за обществените поръчки“.

В резултат на проведена обществена поръчка е сключен договор с Консорциум "ЕОП-България" с предмет: „Разработване, внедряване и поддръжка на единна национална

електронна уеб-базирана платформа: Централизирана автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки“ (ЦАИС ЕОП)“.

В изпълнение на договора изпълнителят, съвместно със служителите на АОП, е изготвил детайлен анализ на бизнес процесите, както и подробен план-график за изпълнение на дейностите от етап I и общ план-график за изпълнение на цялата поръчка. В сроковете, заложи в графика, е доставен хардуер и базов системен софтуер, реализирани са функционалностите и модулите, предвидени за първия етап от изграждането на системата, включително електронно обявяване, изцяло електронна комуникация в процеса на възлагане и електронна оферта.

ЦАИС ЕОП е въведена в експлоатация на 15.03.2019 г. и е публично достъпна чрез Портала за обществени поръчки. Във връзка с необходимостта от обучение и запознаване на потребителите с нейните възможности, режимът на ползване на системата първоначално е тестов – създаването чрез ЦАИС ЕОП процедури нямат правни последици, редът на откриване и провеждане на реалните процедури е досегашният. Успоредно на тестовата експлоатация на системата са разработени и внедрени два модула от етап II - „Страница на АОП“ и „Профил на купувача“, а също така продължава разработването по график и на следващите модули на системата.

През последното тримесечие на 2019 г. Народното събрание прие промени в ЗОП, свързани с отлагане на задължителното електронно възлагане на обществени поръчки. Задължителното използване на ЦАИС ЕОП се въвежда на два етапа, по график, одобрен от Министерския съвет, и започна от 01.01.2020 г.

ПРИОРИТЕТ 22: Устойчивото нарастване на благосъстоянието.

Цел 68: Осигуряване на условия за висок, устойчив, балансиран и включващ икономически растеж.

Мярка 250: Изпълнение на Националната програма за развитие: България 2020 и планове за действие към нея.

Информация за изпълнението на мярката:

Планът за действие за изпълнението на Националната програма за развитие: България 2020 през 2020 г. е одобрен с Решение № 770 на Министерския съвет от 19 декември 2019 г. Документът включва актуална информация за нивото на икономическо и социално развитие на страната, включително за развитието на националната икономика и перспективите в средносрочен план. В него са представени отчет на изпълнението на мерките, заложи в предходния план за действие, както и междинна оценка на въздействието от изпълнението на Националната програма за развитие: България 2020. В документа е представена и оперативната стратегия за 2020 г., включваща план за действие за периода на плана и предварителна оценка на въздействието от изпълнението на мерките заложи в него.

Мярка 251: Приемане на национална стратегия за развитие България 2030.

Информация за изпълнението на мярката:

Приети са промени в Постановление № 110 на Министерския съвет от 2010 г. за създаване на Съвет за развитие при Министерския съвет, с което стартира подготовката по разработването на документа. Според Постановлението стратегическият документ следва да бъде завършен до края на 2020 г. През м. януари 2019 г. Съветът за развитие при Концепция за разработването на национален стратегически документ за развитие на страната с хоризонт 2030 г., съдържаща план-график за отделните стъпки по

подготовката на документа. Изготвен е Анализ на социално-икономическото развитие на страната след присъединяването ѝ към Европейския съюз, целящ да идентифицира ключовите проблемни области и пропуски в политиките за развитие на страната. Изготвен е проект на Визия, цели и приоритети на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030, който е обсъден със социално-икономическите партньори, одобрен е от Съвета за развитие и са предприети стъпки за неговото разглеждане на заседание на Министерския съвет през м. януари 2020 г.

ПРИОРИТЕТ 23: Предприемане на решителни мерки за борба със сивата икономика.

✚ **Цел 69:** Повишаване на приходите в държавния бюджет чрез ефективна превенция и борба с митническите, данъчните и осигурителните измами, отклонението от данъчно облагане и др.

В изпълнение на мерки 252 и 253 от Програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017-2021 г. са направени редица изменения в данъчната нормативна уредба, свързани с реализирането на мерки за повишаване на бюджетните приходи, намаляване на административната тежест, стимулиране на икономическото развитие, инвестициите и заетостта и мерки в областта на събиране на просрочени задължения.

Изпълняваните от Министерството на финансите мерки и дейности за реализиране на цел 69 за повишаване на събираемостта на данъчните постъпления и намаляване на дела на сенчестата икономика, чрез предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и отклонение от данъчно облагане, с оглед приоритета на правителството на Република България за предприемане на решителни мерки за борба със сивата икономика, доведе и през 2019 г. до поддържане на устойчив ръст на бюджетните приходи, при запазване на тежестта на данъчното облагане.

Мярка 252: Предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци, осигурителни вноски и такси чрез усъвършенстване на законодателството, осъществяване на по-ефективен контрол и засилване на междуинституционалното сътрудничество и координация и ефективен обмен на информация.

Информация за изпълнението на мярката:

Направени са редица изменения в данъчната нормативна уредба, свързани с реализирането на мерки за повишаване на бюджетните приходи, намаляване на административната тежест, стимулиране на икономическото развитие, инвестициите и заетостта и мерки в областта на събиране на просрочени задължения.

Прилагане и развитие на мерки с постоянен характер, поради доказана ефективност за повишаване събираемостта на приходите

- **Прилагане на механизъм за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури** като ефективен инструмент за предотвратяване на ДДС измамите и повишаване на приходите в бюджета. Срокът за прилагане на механизма е удължен до 30 юни 2022 г.;
- **Осъществяване на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск (СВФР).** Списъкът на стоките с висок фискален риск се определя със заповед на министъра на финансите, която се публикува на интернет страниците на МФ и НАП. Мярката е постоянна и поради доказаната си ефективност непрекъснато се подобрява, чрез разширяване на обхвата на СВФР,

откриване на нови фискални пунктове, задължително обезпечение за доставки на стоки от рискови лица;

- **Събиране на текущи и просрочени публични задължения.** Усъвършенстване на механизма за погасяване на публични задължения на лица с вземания от общини, други ведомства или държавни предприятия по договори за обществени поръчки и такива, възложени в изпълнение на оперативни програми на ЕС. Мярката е въведена с РМС № 788/2014, последно изменено с РМС № 592 от 2018 г.;
- **Осъществяване на постоянен мониторинг спрямо длъжници с просрочени задължения** в размер над 100 хил. лв. (200 хил. лв. за Териториална дирекция на НАП София-град) и утвърден план за провеждане на телефонни кампании по график. Мярката има превантивен характер и цели промяна на поведението на наблюдаваните лица в посока плащане на задълженията в срок;
- **Контрол върху доставките и движението на течни горива.** В периода след 2011 г. е въведен цялостен контрол върху процеса, свързан с доставките и движението на течни горива от производител и вносител до краен потребител и обмен на данни между информационните системи на двете приходни агенции. През 2016 г. с изменения в Закона за ЗДДС е въведен механизъм, с който при осъществяване на търговия с течни горива с данъчна основа над 25 000 лева, лицата задължително предоставят обезпечение за срок една година пред компетентната териториална дирекция на НАП. В случай, че търговците на течни горива не погасят в срок публичните си задължения, същите се събират принудително от предоставеното от тях обезпечение под формата на парична или банкова гаранция;
- През 2015 г. е създаден **междуведомствен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол, с оглед осигуряване на взаимодействието и координацията между ГДБОП, ГД „НП“ и ГД „ГП“ на МВР, ДАНС, АМ, НАП и ИААА.** Работата на центъра непрекъснато се развива, като в началото на месец февруари 2019 г. бяха представени организацията и междуинституционалният контрол, осъществяван спрямо горивата. Създадено е система за 24-часово видеонаблюдение на движението на горивата от танкерите до бензиностанциите към оперативния център на ГДБОП. Междуинституционалният контрол е гаранция за свеждане на риска от нерегламентирано превозване, разтоварване и разпространение на моторни горива в страната до минимум, като всички служби могат да извършват незабавни контролни действия, да поставят обектите и търговските дружества под мониторинг и да налагат принудителни административни мерки и санкции, при установени нарушения.

В края на 2018 г. е внедрена нова електронна услуга на НАП за предявяване по електронен път на публични вземания по актове, издадени от публични вискатели органи на държавна, общинска или съдебна власт, за принудително събиране в НАП. Считано от 31.03.2019 г. е преустановено предявяването на изпълнителни основания в НАП по други канали извън електронната услуга.

Постигнатите резултати от осъществените дейности са в приложение към настоящия отчет.¹

¹ Приложение към мярка 252 относно постигнатите резултати от изпълнението на дейностите.

Мярка 253: Създаване на условия за по-икономично и по-лесно спазване на законодателството от задължените лица чрез опростяване на административните процедури и разширяване дела и качеството на електронните услуги.

Информация за изпълнението на мярката:

Промени в Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ), с цел намаляване на административната тежест (Обн., ДВ, ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г. и ДВ., бр. 96 от 6.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.):

- с оглед намаляване на административната тежест и улесняване на лицата при ползване на данъчните облекчения по ЗДДФЛ за млади семейства, за деца и за деца с увреждания, е направено изменение в закона, с което отпада задължението към годишната данъчна декларация да се прилага писмена декларация от съпруга/та, че същият/ата няма да ползва данъчното облекчение. За избягване на злоупотреби, свързани с облекчения режим на ползване на тези данъчни преференции, е предвидено възстановяване на частта от данъка и от двете страни, съответстваща на размера на ползваното облекчение. Целта е да се избегнат случаите на неспазване на закона, като се санкционират некоректните данъкоплатци;
- по отношение на данъчните облекчения за деца и за деца с увреждания, е създадена правна възможност за ползване на облекченията и от двамата родители, когато доходите им не позволяват те да се приложат от единия родител, което се среща най-вече при прилагане на данъчното облекчение за деца с увреждания. Целта е да се даде възможност и на семействата с по-ниски доходи да прилагат пълния размер на облекчението;
- приета е промяна в режима на облагане на придобитите от физически лица облагаеми парични и предметни награди от игри, състезания и конкурси, които не са предоставени от работодател или възложител, като се преминава от облагане с данък върху годишната данъчна основа към облагане с окончателен данък. Приетото изменение намалява административната тежест за лицата, които няма да са задължени да декларират тези доходи в годишната си данъчна декларация;
- приета е напълно нова концепция за премахване на хартиения носител на служебните бележки по чл. 45 от ЗДДФЛ за придобития през годината облагаем доход и удържания данък на физическите лица, като отпада законовото задължение на работодателите за издаване на служебни бележки и това става само при поискване от страна на лицата. Механизмът на направената промяна предвижда информацията от служебната бележка да се предоставя от платците на доходите с подаваната от тях справка по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ след малки допълнения към досегашния образец;
- при ползване на данъчните облекчения за лица с намалена работоспособност, за деца с увреждания и за лични вноски за осигурителен стаж при пенсиониране, е премахнато задължението, към годишната данъчна декларация да се прилага копие на валидно решение на ТЕЛК/НЕЛК и копия от документи, удостоверяващи направените вноски по реда на Кодекса за социално осигуряване. Националната агенция за приходите вече има достъп до регистър „Единна информационна система на медицинската експертиза“, а личните вноски за осигурителен стаж при пенсиониране се правят в НАП, което прави възможно отпадането на задължението за прилагането им от лицата към годишната данъчна декларация;

- с цел намаляване на административната тежест е приета промяна, с която да отпадне задължението на предприятията и самоосигуряващите се лица да включват в справка за изплатени доходи по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ наградите във вид на допълнителна игра и предметните печалби с незначителна стойност (до 100 лв.), които са необлагаеми;
- приети са изменения в дефинициите за „данъчен кредит“ и „ликвидационен дял“, така че да се синхронизират и кореспондират коректно със същите понятия в ЗКПО. С извършената промяна в дефиницията за „ликвидационен дял“ в ЗДДФЛ ще се улесни прилагането на закона по отношение на данъчното третиране и облагане на доходите от ликвидационен дял, получени от местните физически лица от източници в чужбина. Синхронизирането на дефиницията за „данъчен кредит“ в ЗДДФЛ и ЗКПО ще улесни приложението на разпоредбата като се избегне неяснота в случаите на използване на данъчен кредит от физическите лица при платен от тях данък в чужбина върху печалби и доходи от източник в страната или чужбина;
- приета е промяна в разпоредбата относно основата, върху която се изчислява дължимият данък в случаите на скрито разпределение на печалбата, като текстът ѝ се синхронизира с този на кореспондираща разпоредба в ЗДДФЛ и с дефиницията на понятието „скрито разпределение на печалбата“ в ЗКПО, за да се определя коректно дължимият данък във всички случаи на скрито разпределение на печалбата, включително когато въпросните суми не са начислени.

Промени в Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), свързани с намаляване на административната тежест (Обн., ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 и ДВ., бр. 96 от 6.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.):

- направено е изменение в ЗМДТ, съгласно което нотариусите, при реализиране на сделка или действие за придобиване на моторно превозно средство, извършват проверка за наличието или липсата на задължения за данък върху превозното средство чрез автоматизиран обмен на данни със системата за обмен на информация, поддържана от Министерството на финансите в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ, при посредничеството на информационната система на Министерството на вътрешните работи. Направено е съответстващо изменение в ДОПК, свързано с промяната в ЗМДТ, относно предоставянето на възможност нотариусите да извършват проверката. При условие, че съответната община не е осигурила непрекъснат автоматизиран обмен на информация, проверката за платен данък върху превозните средства може да се извърши с представяне на издаден или заверен от общината документ;
- въведен е 7-дневен срок след извършване на сделката или действието по придобиване на недвижим имот или моторно превозно средство нотариусите да уведомяват съответната община за прехвърлените вещни права върху недвижимия имот или моторното превозно средство, както и да предоставят информация за размера на заплатения данък по чл. 49, ал. 2 от ЗМДТ и за основата, върху която е определен. Промяната е свързана с осигуряване на яснота за прехвърлените през периода недвижими имоти и моторни превозни средства и размера на данъка, който трябва да постъпи в общината за конкретния недвижим имот или моторното превозно средство;
- във връзка с автоматизирания обмен на данни между регистъра на пътните превозни средства, поддържан от Министерството на вътрешните работи и съответната община, е отпаднало задължението собственикът да представя

документ от компетентен орган в общината при прекратяване на регистрацията на превозното средство. С изменението се цели да се облекчи административната тежест за собствениците и за общинските служители, тъй като данните за пътното превозно средство се предоставят автоматизирано от регистъра на пътните превозни средства;

- прието е изменение, като физически лица, включително еднолични търговци, които са задължително регистрирани при доставки на услуги, и данъкът, за които е изискуем от получателя по Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС), при извършване на патентни дейности, съгласно ЗМДТ, да подлежат на облагане с патентен данък. С оглед естеството и обема на дейността на тези лица, облагането по реда на ЗМДТ с патентен данък би представлявало намаляване на административната тежест за тях;
- въведена е промяна в начина на определяне на туристическия данък за календарния месец, като това става въз основа на данните за броя на предоставените нощувки през календарния месец, съдържащи се в Единната система за туристическа информация, поддържана от Министерството на туризма. Обменът на данните между системата, поддържана от Министерството на туризма, и общините е предвидено да се осъществява с посредничеството на системата за обмен на информация, поддържана от Министерството на финансите.

Промени в Закона за данъка върху добавената стойност (ЗДДС) (Обн., ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 1.07.2019 г.)

- в сила от 1 юли 2019 г., в ЗДДС (чл. 167а) е въведен механизъм за отложеното начисляване на ДДС при внос. Механизмът е приложим за определени видове стоки, които не са акцизни стоки и не са предназначени за крайно потребление. Лицата, които изпълняват определени условия, могат да начисляват дължимия при внос данък в справка-декларация за ДДС, като отпада задължението за ефективно внасяне на данъка в съответното митническо учреждение. Целта на мярката е освобождаване на ресурси за вносителите на стоки в страната, което ще окаже значително влияние върху разходите и ще увеличи конкурентоспособността на стопанските субекти.

Със ЗИД на ЗКПО за 2019 г. (ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) са направени следните изменения:

- приети са промени в ЗДДС, свързани с дерегистрация по избор след изтичането на 12 месеца от началото на календарната година, следваща годината на доброволната регистрация;
- с цел облекчаване на лицата при дерегистрация по ЗДДС е предвидено срокът за внасяне на данъка по справка-декларацията за последния данъчен период да се увеличи до края на календарния месец, следващ месеца, през който е следвало да бъде подадена. Прието е изменение, с което, когато едно лице се дерегистрира и повторно се регистрира по закона в рамките на един данъчен период - за стоките и услугите, които са били налични, както към датата на дерегистрацията, така и към датата на последващата регистрация, да не се начислява данък при дерегистрацията;
- с промени в ЗДДС законово е регламентирана възможността за анулиране/деактивиране на погрешно подадени искания, описи и отчети за бандероли по писмено искане на лицето. Искането за бандероли може да се анулира преди изпращането му до отдел "Контрол върху отпечатването на ценни

книжа" в Министерството на финансите, с което се намалява административната тежест върху данъчно задължените по закона лица;

- премахнато е изискването в Закона за счетоводството за поставяне на печат на предприятието и печат на счетоводното предприятие върху годишни финансови отчети, като е съобразено, че в нито един нормативен акт на страната не съществува изискване корпоративните предприятия да имат печат. Изисквания за печати съществуват единствено в Закона за държавния печат и националното знаме на Република България и други специални закони, отнасящи се за държавната администрация.

В изпълнение и в съответствие със стратегията на Митническия съюз на ЕС, и в изпълнение на Актуализираната пътна карта за изпълнение на Актуализираната стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2019-2023 (Стратегическа цел 1: Трансформиране на администрацията и публичните институции в цифрови, Специфична цел 1.3 Осигуряване на цифрови решения, информационни системи и споделени ресурси на електронното управление, приоритетни мерки № 45 и 46), както и в изпълнение на „Секторната стратегия за развитие на електронното управление в Агенция „Митници” - „е-Митници” 2016-2025 г., както и Пътната карта към нея, през 2019 г. бе финализиран проект „Надграждане на основните системи на Агенция „Митници“ за предоставяне на данни и услуги към външни системи - БИМИС 2020 (фаза 1)“.

Целта на проекта е продължаване на процеса по трансформиране на митническата администрация в цифрова администрация, чрез последващо развитие и въвеждане на Институционална архитектура на Агенция „Митници“ и реализиране на съюзните и национални функционални изисквания към БИМИС, както и да се създадат условия за по-ефикасни митнически операции, отговарящи на съвременните потребности, както и да се осъществи преминаването на митническите органи към работа изцяло в електронна среда, в която не се използват документи на хартиен носител и да се ускорят митническите процедури за коректните икономически оператори.

Извършените в рамките на проекта промени подобряват и улесняват достъпа на гражданите и бизнеса до предоставяните от Агенция „Митници“ услуги и оптимизираха работата на администрацията, като въведоха в практиката изискванията на ЕС. Проектът оказва пряко въздействие върху подобряването на работата и изграждането на систематизирана организация, която да усъвършенства прилагането на политиката в митническата администрация.

Във връзка с отворена процедура BG05SFOP001-1.007 за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с наименование „Надграждане на основните системи на Агенция „Митници“ за предоставяне на данни и услуги – БИМИС (фаза 2)“ по Приоритетна ос № 1 „Административно обслужване и е-управление“ на Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ), на 15.04.2019 г. Агенция „Митници“ подписа с Управляващия орган на ОПДУ (УО на ОПДУ) административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПДУ. В рамките на гореспоменатия договор стартира изпълнението на проект „Надграждане на основните системи на Агенция "Митници" за предоставяне на данни и услуги – БИМИС (фаза 2)“ (Проекта), със срок на изпълнение от 01.03.2019 г. до 31.12.2021 г.

Считано от 1 октомври 2019 г. процесите, свързани с издаването на решенията, отнасящи се до обвързваща тарифна информация (ОТИ), се извършват по електронен път чрез електронния търговски портал на ЕС във връзка с ОТИ - ЕВТИ-СТР. По този

начин цялата комуникация между икономическите оператори и митническите органи във връзка с ОТИ се осъществява електронно.

- С оглед повишаване информираността на лицата за публичния им дълг, стимулиране на доброволното изпълнение и минимизиране на необходимостта от прилагане на принудителни действия за събирането му, НАП изпраща електронни съобщения до всички лица с просрочени публични задължения и деклариран/и пред НАП електронен/ни адрес/и. Съобщенията са с различно съдържание – информативен, напомнителен и предупредителен характер и се изпращат периодично - ежеседмично или ежемесечно, като няма долен праг на размера на задълженията, за които се изпращат. В периода от 06.11.2017 г. до 31.12.2019 г. са изпратени 5 778 164 бр. електронни съобщения. Съгласно отчетните резултати 41 % от лицата погасяват изцяло задълженията си в рамките на тримесечен срок от изпращане на първото съобщение. Общият размер на вземанията, за които е приложена мярката, намалява със 70 %.

С направените законодателни промени, от началото на 2019 г., е предоставена възможност в случаите на продажби на стоки или услуги чрез електронен магазин фискалният/системният бон, регистриращ продажбата, да се генерира в електронен вид и автоматично да се предостави на електронен адрес на получателя, без да се издава хартиен документ.

Също така от декември 2019 г. е предоставена възможност, в случаите на неприсъствено плащане с кредитна или дебитна карта по продажби/доставки на стоки или услуги, вместо фискален или системен бон да се издава и предоставя на получателя по електронен път документ за продажбата, който не е издаден от фискално устройство от одобрен тип или от одобрена интегрирана автоматизирана система за управление на търговската дейност. В тази връзка е публикуван проект на НИД за Наредба № Н-18/2006 г. за обществено обсъждане с който се регламентират формата и съдържанието на документите, условията, редът и начинът за издаването им, както и задълженията за предаване на данни при неприсъствено плащане с кредитна или дебитна карта.

От 1 януари 2020 г. е прецизиран кръгът на лицата, които са длъжни да подават в НАП данни за доставки и движение на доставени/получени количества течни горива, както и за промяната в тях. Изключени са доставките, извършени от обект, който не е краен разпространител и използва като средство за измерване на разход измервателна система или расходомер. От това задължение са освободени също доставчикът и получателят по доставки за битови нужди на гориво в бутилки с вместимост до 50 кг или транспортирано чрез изградена газопреносна мрежа.

С направените промени, от 2 юли 2019 г., отпада задължението за водене на книга за дневните финансови отчети по Наредба № Н-18 от 13 декември 2006 г. за регистриране и отчитане чрез фискални устройства на продажбите в търговските обекти, изискванията към софтуерите за управлението им и изисквания към лицата, които извършват продажби чрез електронен магазин (Наредба № Н-18/2006 г.), както и отпада задължението на лицата, използващи ФУ/ИАСУТД, с изключение на ЕСФП, да отпечатват дневен финансов отчет след разработване на функционалност на ФУ, позволяваща за автоматично генериране на пълен дневен финансов отчет с нулиране и запис във фискалната памет и в КЛЕН за всеки ден.

Регламентирана е възможност за извършване на промени във фирмуера на устройството и подмяната на версията му чрез използване на втори канал, осигуряващ отдалечен достъп до фискалното устройство. Тази промяна позволява автоматично и дистанционно да се обновява версията на фирмуера на фискалното устройство от

производителите/вносителите/сервизните организации, когато се налага неговото извършване, като се намалява и времето за техническо обслужване на устройствата.

Мярка 254: Решително противодействие на незаконосъобразните практики.

Информация за изпълнението на мярката:

В областта на контролната дейност на НАП изпълнението на тази мярка се реализира чрез:

- Превенция и противодействие на измами с ДДС:

За периода от началото на 2017 г. до края на м. юни 2019 г. след извършено наблюдение и анализ са идентифицирани общо 3277 лица, участници в организирани схеми за измами, като са изготвени общо 334 доклади за идентифицирани данъчно-осигурителни измами. При третирането на случаите на измами спрямо ЗЛ са предприети контролни действия и са възложени общо 711 ревизии и 1363 проверки. При приключените ревизии са установени допълнително данъчни задължения общо в размер на 126 169 хил. лв.

Цел на извършените проверки при третирането на случаите на измами е дерегистрация по ЗДДС на високорискови ЗЛ.

- Контролни действия на търговията с течни горива:

През 2017 г. са проверени 318 съдове за съхранение на горива за собствено потребление с обща вместимост 2 236 231 л. и 17 бензиностанции за собствено потребление. Констатиран са 143 нарушения, вкл. 108 за липса на регистрирани електронни системи с фискална памет. Наложена е принудителна административна мярка „Запечатване на обект“ съгласно чл. 186 от ЗДДС (ПАМЗО) върху 102 резервоари за съхранение на горива. Извършено е обезпечение на горива и парични средства в каса в 8 обекти, като са погасени просрочени задължения в общ размер 3 609 504 лв. Част от контролните действия в обекти за търговия и съхранение на горива са извършвани под координацията на МКЦПККДРСТ – в 50 бензиностанции. При някои от тези проверки са констатиран случаи на манипулиране на ЕСФП чрез нерегламентирано монтиране на скрити модули.

С цел засилване контрола върху движението на горивата на територията на страната, определен тип горива (от ноември 2017 г.) са третирани като стоки с висок фискален риск (СВФР). ГДФК осъществява физически и документален контрол на 49 лицензирани складодържатели в т. ч. и данъчни складове, извършващи търговска дейност с течни горива. Осъщественият контрол на фискални контролни пунктове - данъчни складове (ФКП-ДС) за 2018 и 2019 г. е както следва:

- Проверено количество гориво, освободено за потребление по реда на Закона за акцизите и данъчните складове, общо 198 049 455 л.;
- Проверено количество гориво под режим отложено плащане на акциз: 93 778 195 л.;
- Предприети действия за налагане на обезпечителни мерки по реда на чл. 121а от ДОПК при 419 броя проверки. Общият размер на наложените обезпечения е 1 028 879 лв.

Проверки в обекти:

- в обекти за крайно разпространение на горива (бензиностанции) – 1621 бр.;
- по чл.16а от Наредба Н-18/2006 г. (блок-схеми) – 2102 бр.;

- общо съставени АУАН - 262 бр.;
- общо наложени ПАМЗО (принудителна административна мярка запечатване на обект) –163 бр.

Под координацията на МКЦПККДРСТ се извършват и съвместни проверки върху предварително селектирани обекти, осъществяващи търговия с горива: установени са административни нарушения; наложени са ПАМЗО.

През 2017 г. са възложени 11 ревизии, 445 проверки и 317 оперативни проверки в обекти. Съставени са 139 АУАН, наложена е мярка ПАМЗО в 167 обекта. Спрямо лицензиран складодържател за горива е предприета мярка непрекъснат 24-часов мониторинг на дейността, което доведе до повишаване на декларирания ДДС за внасяне над 10 пъти. Извършени са 3 ревизии, чрез които е реализирана солидарна отговорност на контрагенти на търговци на горива, при които са внесени данъчни задължения в общ размер 263 000 лв. Приключени са други 172 ревизии на търговци от бранш „Горива“, при които са установени допълнително задължения в общ размер 44 543 583 лв. На 3 лицензирани складодържатели са възложени ревизионни производства. В други 3 случая, в които са констатирани данни за извършено престъпление в бензиностанции, е уведомена прокуратурата.

През 2018 г. са анализирани и селектирани 8 843 лица във връзка с прилагането на чл.176в от ЗДДС, вписани са общо 296 лица в регистъра по чл. 176в, ал. 10 от ЗДДС, като са предоставили обезпечение в общ размер 57 350 800 лв. През годината 18 лица са завишили размера на предоставеното обезпечение, установено след проверки, възложени в следствие на извършен анализ. Общата сума на завишението на обезпеченията е 1 419 000 лв. Дерегистрирани са 4 лица на основание чл. 176в, ал. 9 от ЗДДС. През годината са установени 58 лица, които не са подали заявление по чл. 176в, ал. 6 за подновяване срока на обезпечението. Съставени са 109 акта за установяване на административни нарушения (АУАН) във връзка с неизпълнение на изисквания на чл. 176в от ЗДДС. Издадени са 42 наказателни постановления.

Възложени са 4 ревизионни производства, от които 1 с предварителна обезпечителна мярка (ПОМ) върху предоставеното обезпечение в размер на 215 519 лв. и 3 за солидарна отговорност по чл. 177 от ЗДДС, във връзка със налични изискуеми задължения в общ размер на 1 135 182 лв. на доставчици, които не са предоставили обезпечение.

В дирекция „Събиране“ в ТД на НАП са предприети действия във връзка с просрочени задължения спрямо 12 лица, предоставили обезпечение, като след преговори са внесени 467 501 лв.

Инициирани са действия спрямо на 249 обекти с ЕСФП. Спрямо посредници при търговия с горива, без търговски обекти, в 54 случая са инициирани контролни действия.

По отношение на рискови обстоятелства при крайни потребители на горива са инициирани контролни действия в 65 случая.

През годината са инициирани 18 контролни действия във връзка с получаване на горива по ВОП, а по инициатива на МКЦПККДРСТ са проверени 32 бр. обекти с ЕСФП. Съставени са 11 бр. АУАН. В 5 случая е констатирано основание за налагане на ПАМЗО.

Извършени са проверки на горива на динамични контролни пунктове на територията на 9 митнически учреждения в обхвата на всички териториални дирекции на НАП.

Проверени са общо 872 бр. автомобили за превоз на горива. От тях 40 бр. при движение без товар и 59 бр. при движение на гориво под режим отложено плащане на акциз (РОПА). При контрола на пътя е съставен 1 бр. АУАН. Не са установени превозвани горива без легитимен произход.

Приключени са 29 ревизионни производства с установени задължения 5 304 112 лв., 388 ПУФО, извършени са 638 проверки в обекти с регистрирана ЕСФП като 412 проверки са във връзка с прилагане на чл. 16а от Наредба Н-18/2006 г. При проверките в обекти са съставени 67 АУАН, в т. ч. при един обект е установен случай на манипулиране на ЕСФП.

В резултат на контролните действия в бранша са: deregистрирани 19 лица (в т.ч. 1 лицензиран складодържател, 6 посредници, 11 лица експлоатиращи обекти с ЕСФП и едно лице краен потребител на горива) – наложена е мярка ПАМЗО в 17 обекти с ЕСФП, изпратени са две уведомления до Агенция „Митници“ и едно уведомление до прокуратурата със съмнение за извършено престъпление.

През периода от 01.01.2019 до 30.09.2019 година са извършени общо 468 броя проверки на 421 задължени лица, в хода на които са констатирани неотчетени продажби на горива (газъл) 257 329 литра на стойност 280 664 лв. и (пропан-бутан) 21 624 литра на стойност 22 705 лева. В хода на проверките са установени горива с необоснован произход: бензини 32 142 литра, газъл 379 755 литра и пропан-бутан 944 кг. Шест лица са deregистрирани по чл. 176 и чл. 176в от ЗДДС. Съставени са общо: 110 акта за установени административни нарушения, наложени са 5 принудителни административни мерки запечатване на обект и са инициирани възлагането на деветнадесет ревизии след извършване на ПУФО.

Възложени са ревизионни производства на общо 40 задължени лица в хода, на които е констатирано наличието на горива с неустановен произход: бензин общо в размер на 11 433 литра и газъл общо в размер на 417 986 литра. Установени са задължения по ЗДДС общо в размер на 918 557 лева и по ЗКПО общо в размер на 341 911 лева.

За разглеждания период от ТД на НАП има изпратени 124 писма до задължени лица, експлоатиращи обекти за крайно разпространение на горива (бензиностанции), в които има проблем с данните. В резултат на тези писма в 78 от обектите са отстранени съществуващите проблеми.

От началото на годината до 30.09.2019 г. 165 броя нови лица са вписани в регистъра по чл. 176в, ал. 10 от ЗДДС, като са предоставили обезпечение в общ размер 36 490 003 лв. За същия период 66 лица са заличени от регистъра по същия член от закона.

През периода по данни от ИСКГ са изведени по предварително заложи критери 4 431 случаи за анализ на риска по чл. 176в, ал. 1, т. 1 и т. 3 от ЗДДС. В резултат, на което 825 лица са предоставили и/или завишили размера на предоставеното от тях обезпечение. За две лица, след извършени контролни действия по инициатива на ТД, е възникнало обстоятелство по предоставяне/завишаване на обезпечението в размер на 150 000 лв.

Във връзка с приложението на чл. 176в през периода са съставени са 153 бр. АУАН. Издадени са 90 бр. наказателни постановления.

В дирекция „Събиране“ в ТД на НАП са предприети действия във връзка с просрочени задължения спрямо 7 лица, предоставили обезпечение като след преговори са внесени 833 232 лв.

- Контрол за спазване на осигурителното законодателство в транспортната дейност:

През 2017 г. са извършени проверки на ЗЛ - превозвачи, идентифицирани от органите на НАП, че извършват превози на стоки между държави членки на ЕС, но не са декларирали трудовите правоотношения и осигурителните задължения за водачите на пътните превозни средства. Извършени са повече от 300 проверки на превозвачи, като са проверени и 377 физически лица - водачи на МПС. Освен това е проверено осигуряването на 4 578 наети лица, като е констатирано, че за 163 от тях не са подавани уведомления по реда чл. 62, ал. 3 от Кодекса на труда (КТ) и декларации за осигуряване, съгласно осигурителното законодателство. Съставени са 24 акта за установяване на задължения и 135 акта за неспазване на осигурителното законодателство. От септември 2017 г. е създадена организация за осъществяване на текущ контрол на лица, извършващи транспортна дейност, относно задължението за осигуряване на персонала.

- Контрол на компании със значителна наличност на парични средства по баланс:

Извършени са проверки на над 540 дружества, а на други са изпратени писма с покана да обяснят и покажат паричната наличност или да подадат коригиращи декларации – в случай на допуснатата грешка. В резултат, значителна част от компаниите са коригирали финансовите си резултати за 2016 г. или са декларирали изплащане на дивиденди. Към края на 2017 г. ЗЛ са декларирали 200 млн. лв. като скрито разпределение на печалбата, а над 130 млн. лв. са внесени в бюджета под формата на данък върху дивидентите.

През 2018 г. е направен нов анализ и са изпратени писма до още 12 400 компании и са възложени 300 проверки.

Към 31.12.2019 г. са приключени 260 проверки. При 171 от тях е установено разминаване между документално отразените парични средства в брой към датата на проверката и посочените в баланса за 2017 г. В резултат на проверките 66 дружества са разпределили дивиденди в размер на 75 086 649 лв. и са декларирали изплащане на дивиденди.

Контролни действия спрямо лица, при които е идентифициран риск от неспазване на данъчното законодателство и/или намаляване на дължимите данъчни задължения във връзка с отчетени в годишните финансови отчети значителни стойности на наличните материални запаси (МЗ) спрямо обема на извършваната дейност:

Кампанията стартира през м. 01.2019 г. с изпращане на общо 39870 писма до задължените лица. В резултат на това :

- 2 259 лица са подали за 2018 г. ГДД по чл. 92 от ЗКПО, в които са посочили в увеличение на финансовия си резултат с:

- „разходи от липси и брак на материални запаси (чл. 28, ал. 2 от ЗКПО)“ общо в размер на 99 142 715 лв. и

- „разход за данък по чл. 79, ал. 3 от ЗДДС (чл. 28, ал.4 от ЗКПО)“ общо в размер на 9 207 106 лв.

- 2 049 от лицата, на които са изпратени писма са подали след 01.01.2019 г. коригиращи декларации по чл. 92 от ЗКПО, в които е:

- декларирано намаление на данъчната загуба общо размер на 16 441 777 лв.;

- допълнително деклариран корпоративен данък общо в размер на 634 657 лв.

- 3 037 задължени лица са включили в дневниците за продажби по ЗДДС за м. 12.2018 г. и м. 01.2019 г. 4 729 протокола, с които е деклариран начислен ДДС при липси, брак, лични нужди.

На 308 подбрани лица са възложени проверки. Към момента са приключили 214 проверки. Коригираният данък в хода на проверките е 2 512 661 лв. За установени несъответствия при проверките са възложени 37 ревизии.

- Контрол на търговията с лекарства и лекарствени средства:

За периода от началото на 2018 г. са извършени 143 съвместни проверки на аптеки, като са съставени 22 АУАН и в две аптеки е приложена ПАМЗО. При проверките са участвали служители на НАП, МВР и ИАЛ.

На база на получена от НЗОК информация за изплатени от Касата средства на аптеки и направен в НАП анализ са извършени проверки в 72 обекта за търговия на дребно с лекарства и лекарствени средства, съвместно с органи на МВР и Министерството на здравеопазването и са възложени проверки в счетоводството на 68 лица, стопанисващи аптеки.

- Контрол на електронната търговия:

През 2017 г. са извършени 574 проверки и 123 ревизии на лица, извършващи търговска дейност в интернет. Размерът на допълнително установените данъчни задължения е 13 253 780 лв.

През 2018 г. се третира риск „Укриване на приходи от електронна търговия“. Извършен е анализ на получената информация от куриерски дружества за направените доставки на стоки, закупени от електронни магазини и платени по метода „Наложен платеж“. Към края на м. юли 2018 г. са възложени над 500 контролни производства на електронни търговци, като до края на годината ще бъдат възложени не по-малко от 200 ревизии и 1800 проверки на лица, извършващи търговска дейност в интернет. Изпратени са и над 10 000 електронни съобщения на лица, извършващи продажби в интернет чрез платформи за обяви.

През 2019 г. е продължено третирането риск „Укриване на приходи от електронна търговия“. Извършен е анализ на получената информация от куриерски дружества за направените доставки на стоки, закупени от електронни магазини и платени по метода „Наложен платеж“. Към края на 2019 г. са възложени 1383 контролни производства, като от тях 442 ревизии и 941 проверки на лица, извършващи търговска дейност в интернет. Проведени са две информационни телефонни кампании насочени към лица, за които има информация, че през 2018 г. са получавали многократно суми от наложен платеж за доставка на стоки чрез куриерски дружества. В обхвата на телефонните кампании са включени 3 655 физически и 261 юридически лица.

- Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на България

Денонощният фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск (СВФР) на територията на страната се осъществява основно на фискални контролни пунктове (ФКП), разположени в близост до ГКПП и във вътрешността на страната. Към момента (02.01.2020 г.) контролираните СВФР са 563, а ФКП са 303 (в т.ч. митнически бюра и данъчни складове). Резултатите от извършените контролни действия, за периода м. 01.2018 - м. 12.2019, са както следва:

- Извършени проверки на МПС, превозващи СВФР, на ФКП и на място на получаване/разтоварване на СВФР – 889 028 бр.;
- Поставени технически средства за контрол (ТСК) - 187 611 бр.
- Количество на проверените СВФР – 4 538 390 370 кг/л.;
- Наложени обезпечения - 2000 бр., на обща стойност – 12 442 480 лева.

Мярка 256: Обмен на информация с Националната агенция за приходите (НАП). Предоставяне на НАП на информация от базите данни на ИА „АА” за извършване на насрещни проверки по отношение на предоставяните услуги от субектите на контрол и засичането на реалните им финансови обороти.

Информация за изпълнението на мярката:

Към настоящия момент ИААА и НАП си обменят информация през Regix. На база предоставена от ИААА информация за дейността на автошколите и пунктовете за технически прегледи на МПС и след съпоставка с отчетените в НАП приходи, посредством дистанционната връзка на фискалните устройства с НАП и подадените годишни данъчни декларации, са селектирани обекти за извършване на контролни действия съвместно с контролните органи на ИААА и МВР. Съгласно утвърден план, до момента са извършени проверки в 12 обекта за обучение на водачи на МПС и в 25 пункта за технически прегледи на МПС. Установени са административни нарушения. Проверките продължават.

Към м. декември 2019 г. са извършени 63 проверки на задължени лица, стопанисващи пунктовете за технически прегледи на МПС и автошколи за обучение на водачи на МПС, в резултат на което са декларирани допълнително данъци в размер на 118 хил. лв. Възложени са 35 ревизии, от които са приключили 5 ревизии с допълнително установени задължения от 412 хил. лв.

- ✚ **Цел 70:** Подобряване/засилване на контрола, осъществяван от органите на Агенция за държавна финансова инспекция (АДФИ) в областта на изпълнение на договорите, обект на проверка от органите на АДФИ.

Мярка 257: Изготвяне на Единна методология за контрол върху изпълнението на договорите по Закона за обществени поръчки и повишаване на административния капацитет на финансовите инспектори във връзка с осъществявания контрол.

Информация за изпълнението на мярката:

През м. юни 2017 г. е утвърдено Ръководство за унифициране на последващия външен контрол в областта на обществените поръчки, упражняван от Сметната палата и Агенцията за държавна финансова инспекция. В ръководството са разписани взаимоотношенията и взаимодействието между контролните органи, както и основните проверки, извършвани при последващия външен контрол. Посредством механизми за обмен на информация, Сметната палата и АДФИ се стремят да не дублират контролните си функции като обхват и време на изпълнение.

В Агенцията за държавна финансова инспекция през м. май 2018 г. са утвърдени и се прилагат Методология и насоки при извършването на проверки при финансови инспекции със задача: Проверка за законосъобразност на отчетените за проверявания период разходи на бюджетни средства за строителство/доставки/услуги, във връзка със спазване на нормативната уредба в областта на обществените поръчки, сключените договори и изпълнението им и Методология и насоки за извършването на проверка, по реда на чл. 238, ал. 4 от ЗОП със задача: проверка за законосъобразност на отчетените

за проверявания период разходи на средства за строителство/доставки/услуги, във връзка със спазване на нормативната уредба в областта на обществените поръчки, сключените договори и изпълнението им.

През 2019 г. в АДФИ е утвърдена и се прилага Методология и насоки при извършването на проверки при финансови инспекции на лечебни заведения със задача: проверка за законосъобразност на отчетените за проверявания период разходи на бюджетни средства за доставка на лекарствени продукти, медицинска апаратура, болнично хранене и безплатна храна на персонал, и капиталови разходи, предоставени под формата на целеви субсидии от държавния или общински бюджет, във връзка със спазване на нормативната уредба в областта на обществените поръчки, сключените договори и изпълнението им. С ПМС № 80 от 16.04.2019 год. са направени изменения и допълнения на Устройствения правилник на Агенцията за държавна финансова инспекция. С промените е актуализирана и оптимизирана структурата на АДФИ и разпределението на числеността на административните звена, подобро е управлението и дейността на Агенцията с оглед: повишаване на ефективността при осъществяване на контролната дейност; засилване на контролното въздействие върху проверяваните лица; повишаване на ефективността при планиране и осъществяване на правното осигуряване на дейността на АДФИ; прецизиране на функциите на дирекциите от общата и специализираната администрация. Постигната е по-добра координация, ръководство и контрол при осъществяване на приоритетни функции и задачи на Агенцията във връзка с осигуряване на защита на публичните финансови интереси. С цел повишаване на административния капацитет на финансовите инспектори във връзка с осъществявания контрол ръководство на АДФИ полага непрекъснати усилия за организиране и провеждане на мероприятия за подобряване на техните специфичните знания, умения и компетенции. Служителите на АДФИ са взели участие в обучения, свързани с прилагането на Закона за обществените поръчки, Закона за концесиите, Закона за държавните помощи, практически проблеми на административните нарушения и наказания, публична дипломация и комуникационна политика в контекста на ЕС, правната уредба на защитата на личните данни и Общия регламент за защита на личните данни (GDPR), използване на Централизирана автоматизирана информационна система „Електронни обществени поръчки“, борба с измами при усвояване на средства от ЕС и др. Агенцията за държавна финансова инспекция в изпълнение на проект „Установяване на специфични рискове от злоупотреби при използването на финансови средства и реализирането на инфраструктурни проекти“ по приоритетна ос № 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“ на Оперативна програма „Добро управление“ проведе специализирани обучения на служителите. През 2018 г. Агенцията въведе нова инициатива за професионално развитие – Академия АДФИ, която продължи и през 2019 г. В организирани практически семинари, служители на Агенцията се обучават и обменят знания, идеи, опит и добри практики със своите колеги. Освен непосредствената цел - повишаване на професионалната квалификация на служителите, с нея се насърчава: поддържането и развитието на добри и ефективни междуличностни взаимоотношения, ефективна организация на работа, подобряване на комуникационните умения, координация между служителите и структурните звена в агенцията, оказване на методологическа подкрепа при възникнали въпроси и казуси, както и активно участие и ангажираност.

Приложение към Мярка 252: Предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци, осигурителни вноски и такси чрез усъвършенстване на законодателството, осъществяване на по-ефективен контрол и засилване на междуинституционалното сътрудничество и координация и ефективен обмен на информация.

Постигнати резултати от осъществените дейности, свързани с основните приоритети на Българското председателство на Съвета на ЕС и адресиращи мерките за ограничаване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и подобряване събираемостта на приходите

На 22 юни 2018 г. е прието изменение на Регламент 904/2010 относно мерките за засилване на административното сътрудничество в областта на данъка върху добавената стойност, което значително ще намали измамите с ДДС, ще въведе нови инструменти за трансграничен контрол, ще осигури допълнителни бюджетни приходи, ще насърчи бизнеса в ЕС, тъй като измамите с ДДС оказват отрицателно въздействие върху икономическата среда и подкопават реалната икономическа дейност;

На Съвет ЕКОФИН е приета Директива на Съвета за изменение на Директива 2011/16/ЕС по отношение на задължителния автоматичен обмен на информация, свързана с подлежащите на оповестяване трансгранични договорености, в областта на данъчното облагане. Целта на директивата е да създаде условия за справедливо данъчно облагане, като повиши прозрачността и противодейства на агресивното данъчно планиране.

Направени промени в нормативната уредба

Промени в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) (Обн., бр. 98 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г. и ДВ, бр. 96 от 6.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.):

Приетите промени в ЗКПО са свързани с въвеждане на разпоредби от европейското право, както и с мерки за изпълнение на поетите ангажименти, свързани с присъединяването към инициативите на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за свиване на данъчната основа и прехвърлянето на печалби (BEPS) в областта на международното данъчно облагане. По-важните изменения в ЗКПО са следните:

- въведено е правило за ограничаване на приспадането на лихвите, в съответствие с чл. 4 на Директива (ЕС) 2016/1164 на Съвета от 12 юли 2016 г. Целта на това правило е да се предотвратят практиките, водещи до свиване на данъчната основа и прехвърлянето на печалби чрез прекомерни лихвени плащания, като се ограничи приспадането на превишението на разходите по заеми;
- установени са правила за облагане на доходи от контролирани чуждестранни дружества, в съответствие с чл. 7 и 8 на Директива (ЕС) 2016/1164 на Съвета от 12 юли 2016 г. Предвиден е нов режим за облагане на печалба, произтичаща от чуждестранни образувания и места на стопанска дейност, които отговарят на условията за контролирано чуждестранно дружество;
- направени са промени в ЗКПО, свързани с пълното въвеждане на Директива (ЕС) 2016/1164 на Съвета от 12 юли 2016 г. за установяване на правила срещу практиките за избягване на данъци, които пряко засягат функционирането на вътрешния пазар. По-конкретно като нови мерки в тази връзка са разписани

правила за данъчно регулиране при трансфери между част на едно предприятие разположена в страната и друга част на същото предприятие, разположена извън страната;

- създадена е специфична данъчна регулация в ЗКПО за неутрализиране на случаите на хибридни несъответствия и на несъответствия с данъчно задължено лице, което е местно лице за данъчни цели на повече от една юрисдикция, в съответствие с чл. 9 на Директива 2017/952 на Съвета от 29 май 2017 г. за изменение на Директива (ЕС) 2016/1164 по отношение на несъответствията при хибридни образувания и инструменти, включващи трети държави.

Промени в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) (Обн., ДВ, бр. 64 от 2019 г., в сила от 1.01.2020 г.):

- въведени са правила за обмен на информация относно предварителните трансгранични данъчни становища и предварителните споразумения за ценообразуване, в съответствие с Директива (ЕС) 2015/2376 на Съвета от 8 декември 2015 г. Въведените правила имат съществено значение за засилване на борбата с укриването на данъци и агресивното данъчно планиране, което е предпоставка за подобряването на събираемостта и повишаването на приходите;
- установени са правила за обмен на отчети по държави на многонационалните групи предприятия (Директива (ЕС) 2016/881 на Съвета от 25 май 2016 г.). Обменът на информацията, включена в отчетата по държави, ще позволи на данъчните администрации в различните държави да предприемат мерки срещу вредните данъчни практики и да идентифицират лицата (предприятията), които изкуствено прехвърлят значителна част от печалбите си към юрисдикции с благоприятни данъчни режими.

Промени в Закона за данъка върху добавената стойност (ЗДДС) (Обн., ДВ, бр. 96 от 6.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.):

- в сила от 1 януари 2020 г. е направена промяна в ЗДДС, с цел предотвратяване на избягване на регистрацията по ЗДДС чрез формална смяна на субекта (Обн., ДВ, бр. 96 от 6.12.2019 г.). Въведено е правило, с което при последователното извършване на еднородна дейност в един и същ обект/обекти от две или повече свързани лица или лица, действащи съгласувано, в облагаемия оборот на всяко следващо лице се включва оборотът, реализиран от всички лица, извършвали дейността в обекта/обектите преди него за период, не по-дълъг от последните 12 последователни месеца.

Промени, свързани с въвеждане в ЗДДС на разпоредбите на Директива (ЕС) 2018/1910 на Съвета от 4 декември 2018 г. за изменение на Директива 2006/112/ЕО по отношение на хармонизирането и опростяването на някои правила от системата на данъка върху добавената стойност за данъчно облагане на търговията между държавите членки (Обн., ДВ, бр. 96 от 6.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.). Тези промени са свързани с въвеждането на:

- правила за определяне на вътреобщностните доставки и мястото на изпълнение на останалите доставки при верига от последователни доставки, осъществени с един-единствен транспорт между две държави членки. Правилата целят да се избегне прилагането на различни подходи сред държавите членки, което може да доведе до двойно данъчно облагане или до необлагане на някои от доставките във веригата, както и за да се гарантира правната сигурност за данъчно задължените лица;
- разпоредби, свързани с определяне на начина на облагане при прилагане на „режим складиране на стоки до поискване от клиента“, с цел опростяване на

действащите правила за вътреобщностна търговия на стоки между лица от различни държави-членки на ЕС. При „режим на складирането на стоки до поискване от клиента“ данъчното събитие за данъчно задължените лица ще възниква към момента на прехвърляне на собствеността на стоките към клиента, а не към момента на пристигане на стоките и завършване на превоза. Облагането с ДДС на вътреобщностната доставка може да бъде отложено най-много до 12 месеца;

- валиден идентификационен номер по ДДС на получателя като материалноправно условие за прилагане на нулева ставка при извършване на вътреобщностната доставка (ВОД). Изменението е направено с цел да се даде по-голяма правна сигурност както на данъчно задължените лица, така и на данъчната администрация;
- разпоредби за доказване на извършения превоз от територията на страната до друга държава членка, при които стоките се считат за изпратени или превозени от територията на държавата членка на доставка, и едновременно с това да се прилага оборима презумпцията от данъчната администрация по отношение на освобождавания при вътреобщностни сделки, предвидена в Директива 2018/1910.

Промени в Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) (Обн., ДВ, бр. 96 от 6.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г. и ДВ, бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 1.01.2020 г.):

- въведена е система за видеонаблюдение и контрол в данъчните складове, с цел увеличаване на възможностите за ефективен контрол от страна на държавата върху акцизните стоки и минимизиране на риска от нерегламентирано товарене или разтоварване на транспортни средства в данъчните складове. Промените в ЗАДС са направени с оглед подобряване на събираемостта на приходите от акцизи, намаляване на сивия сектор и осигуряване на условия на равнопоставеност на всички лицензирани складодържатели;
- създадена е законова регламентацията относно взаимодействието между митническите органи и пощенските оператори, с оглед обработката и съхранението на изискуемите декларации по чл. 99а, ал. 3 от ЗАДС. Целта на промяната е да се подобри пощенската сигурност и акцизния контрол;
- въведена е административна санкция за физическите лица, които изпращат или пренасят/превозват акцизни стоки с търговски характер за друга държава членка в количества, превишаващи нормативно регламентирани за лична употреба;
- приета е нормативна промяна, свързана с предотвратяване на възможностите за прехвърлянето на собственост и други действия от страна на проверяваните лица, при които митническите органи са установили данни за нарушение на акцизното законодателство и са предприели действия за обезпечаване на доказателства, представляващи акцизни стоки;
- Направени са съответните изменения в закона с цел избягване на затруднения във връзка с връчването на актовете, издадени от директора на Агенция „Митници“, които подлежат на предварително изпълнение, както и различните тълкувания относно датата, на която влиза в сила действието на предварителното изпълнение на актовете, а именно - датата на издаване;
- Създадена е възможност в случаите на изземване и последващо съхранение на акцизни стоки, които представляват веществени доказателства, митническите органи да определят техен pazач, който е длъжен да не се разпорежда с тях и да

предприеме всички мерки за тяхното запазване като доказателства. Предвидено е и въвеждане на съответните санкционни норми;

- С промените се създават ясни правила по отношение както на системата за видеонаблюдение и контрол, така и по отношение на контрола, осъществяван от митническите органи. Чрез използването на модерни технически средства ще се осигури дистанционно наблюдение от контролните органи на процесите по въвеждане и извеждане на акцизни стоки от данъчните складове, като ще се сведе до минимум възможността те да не бъдат отчетени от средства за измерване и контрол. Ще е налице ясна проследимост в исторически аспект на транспортните средства, пребивавали на територията на данъчните складове, както и на извършените товаро-разтоварни дейности и ще се минимизира рискът от нерегламентирани действия. Дистанционното 24-часово видеонаблюдение на всички процеси, извършващи се в данъчните складове, ще изиграе съществена превантивна роля по отношение на нерегламентираното движение на акцизни стоки, като ще окаже и значително дисциплиниращо въздействие върху лицата. Използването на съвременната видеотехника за контрол в данъчните складове ще гарантира защитата на фискалните интереси на държавата, без да възпрепятства дейността на данъчнозадължените лица. Изпълнението на изискванията, заложи в предложените промени на ЗАДС, ще доведе до намаление на сивия сектор в условията на равнопоставеност на всички лицензирани складодържатели. За целите на последващия контрол по отношение на тази група лица е предвидено и ангажиране на административнонаказателна отговорност при установено нарушение;
- Промените по отношение на Освободени от акциз крайни потребители (ОАКП) са свързани с въвеждане на нормативно изискване спрямо тях за използване на автоматизирани системи за отчетност, които позволяват извършването в реално време на контрол на количества енергийни продукти, които ще се получават или използват в обекта, както и суровините, материалите, произведените или складираните стоки. Също така ОАКП ще са задължени да използват средства за измерване и контрол на местата, на които ще се получават в обекта енергийни продукти, местата, в които постъпват в съответната производствена инсталация в обекта и/или се влагат в производствения процес, както и на местата, на които произведените стоки се извеждат от обекта. Целта на направените промени е с оглед необходимостта от увеличаване на възможностите за ефективен контрол на приходната администрация върху акцизните стоки, както и минимизирането на риска от неправомерно ползване от лицата, на правата по връченото им удостоверение за ОАКП. Също така с промените водят до еднакво третиране на икономическите оператори, получили или желаещи да получат удостоверение за ОАКП, с другите регистрирани лица по ЗАДС, спрямо които вече са въведени изисквания за автоматизирани системи за отчетност, както и на средства за измерване и контрол.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане, изм. и доп., ДВ, бр. 98 от 27.11.2018 г., в сила от 01.01.2019 г., са направени следните промени:

- Ясно е регламентирано, че данъчнозадължени лица са лицата, подали искане за възстановяване на акциз, които не са регистрирани по ЗАДС, както и лицата, които са произвели или са участвали в производството на акцизни стоки, държат или са участвали в държането на акцизни стоки, разпореждат се или са се разпоредили с акцизни стоки, за които не е бил заплатен акциз или акцизът е бил заплатен частично;

- Предвидена е солидарна отговорност за акцизни задължения за лицето, което е потребило енергийните продукти и за лицензиращия складодържател, освободил продуктите за потребление, без да начислява акциз, ако е знаел или е бил длъжен да знае за неизпълнението на условията за освобождаване. При възстановяване на акциз солидарно отговорни са лицето, което е потребило енергийните продукти, и лицето, на което е бил възстановен акцизът, когато е знаело или е било длъжно да знае за неизпълнението на условията за освобождаване. Промяната е в съответствие с чл. 21, параграф 4 от Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 година относно реструктурирането на правната рамката на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията;
- Въведено е специфично ограничение за освобождаване от акциз на енергийни продукти, използвани в данъчен склад при производство на други енергийни продукти, ако последните не са предназначени за моторно гориво или гориво за отопление. Това ограничение отразява решение на Съда на ЕС по дело C-49/17 (Koppers Denmark ApS);
- За да може да бъде извършено ревизионно производство, с промените е уточнено, че за целите на установяване на възникнало задължение за заплащане на акциз не е необходимо да има установено нарушение, включително и с влязло в сила наказателно постановление;
- Създаден е специален ред за уведомяване на митническите органи за бутилирани алкохолни напитки и ограничени серии пури с колекционерска стойност;
- С цел недопускане генерирането на допълнителни публични задължения се създава нормативна възможност за митническите органи да запечатват обекти или части от тях за определен срок, когато предоставеното от лицата обезпечение е усвоено;
- Относно предлагане и търговия с акцизни стоки се въвеждат правила и ограничения относно предлагането на акцизни стоки, в това число и по интернет, както и тяхното разпространение в пощенската мрежа на страната. Промените целят ограничаването на нелегалните продажби на акцизни стоки (предимно алкохолни продукти), за които не е заплатен акциз и са без акцизен бандерол. В тази връзка се забранява публикуването на обяви и съобщения, включително в електронен вид, чрез които се предлагат за продажба акцизни стоки. Забраната не се отнася за търговци, предлагащи алкохолни напитки чрез електронен магазин по смисъла на § 1, т. 87 от Допълнителните разпоредби на ЗДДС, когато стоките са с бандерол или дължимият акциз е заплатен.

Промени в Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) (Обн., ДВ., бр. 98 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.)

- приета е промяна, свързана с предотвратяване на некоректно ползване на данъчно облекчение за основно жилище, съгласно която данъкът върху недвижимите имоти се определя в пълен размер за всички жилища на данъчно задълженото лице, при установяване, че същите са декларирани като основни жилища и за периода, в който едновременно са декларирани като основни жилища;
- регламентиран е нов начин на определяне на данъка за леките и товарните автомобили с технически допустима максимална маса не повече от 3,5 т. на базата на два компонента – имуществен и екологичен. Имущественият компонент отчита мощността и годината на производство на автомобила, а

екологичният компонент отчита екологичната категория на автомобила, респективно замърсяването, което причинява съответният автомобил. Промяната в ЗМДТ представлява допълнителна финансова мярка за намаляване броя на по-старите и замърсяващи моторни превозни средства с оглед подобряване на качеството на атмосферния въздух, като нивото на данъка се обвързва с екологичната категория на автомобила, респективно с вредните емисии, причинени от съответния автомобил.

Със Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход (Обн. в ДВ, бр. 62 от 27.07.2018 г.), в Закона за акцизите и данъчните складове, в сила от 29.01.2019 г., е създадена разпоредба, регламентираща част от условия, на които следва да отговарят складодържателите на нефт и продукти от нефтен произход.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за акцизите и данъчните складове (Обн. в ДВ, бр. 65 от 07.08.2018 г.), в сила от 07.08.2018 г., са направени промени с цел ясно да бъдат разграничени вносет или въвеждането на кокс и въглища през пристанище, включително чрез съоръжение за временно или митническо складиране, като се създава определение на метода „драфт сървей“.

С Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-1 от 22.01.2014 г. за специфичните изисквания и контрола, осъществяван от митническите органи върху средствата за измерване и контрол на акцизни стоки (изм. и доп. ДВ, бр. 72 от 31.08.2018 г.) е уредено, че в случаите, когато се осъществява внос на територията на страната на кокс или въглища през съоръжения за митническо складиране или временно складиране на стоки (митнически или временен склад), точките за контрол при въвеждане и извеждане на акцизните стоки са местата, през които стоките постъпват или напускат склада.

Предприети действия в областта на фискалния контрол

Извършва се постоянен документален и физически контрол върху движението на стоки с висок фискален риск (СВФР) - рисковите стоки се проследяват в реално време. Въз основа на контролните действия се идентифицират превантивно стоки, опасни за здравето на хората; стимулира се изрядността на данъкоплатците – данъците се внасят в законоустановените срокове; идентифицират се рискови лица - затрудняват се/ разкриват се участници в схеми на данъчни измами; и др. На интернет страницата на НАП е публикувана рубриката „Фискален контрол“, с достъп на 13 езика, с детайлна информация за фискалния контрол.

ГД „Фискален контрол“ (ГДФК) участва в различни международни и междуведомствени програми/инициативи/проекти с цел сътрудничеството при прилагането на съвместни мерки за противодействие на данъчните измами и предотвратяване на трансгранични злоупотреби.

Продължава интензивният обмен на информация и взаимодействие на ГДФК в рамките на НАП; с външни институции (най-интензивно сред тях е постоянното 24-часово взаимодействие с институциите, действащи в рамките на МКЦПКДРСТ при ГДБОП, както и на международно ниво).

- Развитие на специализираната информационна система „Фискален контрол“.

Като стратегическа мярка за повишаване на ефективността и прозрачността в НАП е закрито звено „Оперативни проверки“ във функция Контрол. В тази връзка, служители на ГДФК (от м. април 2018) извършват и оперативни проверки в търговски обекти на територията на цялата страна. В резултат, съставени са АУАН; наложени са ПАМЗО по

чл. 186. от ЗДДС; ежедневно се изготвя „Списък на подлежащите на запечатване търговски обекти и тяхното местонахождение“ (чл. 187, ал. 1 от ЗДДС), който се публикува на www.nap.bg

- Проверки на собственици на скъпоструващо имущество:

На база на предоставена от Агенцията по вписванията информация са селектирани и извършени проверки за съответствие на доходи и имущество.

В резултат на приключилите 371 бр. проверки през 2019 г., са възложени 23 ревизии, от тях са приключени 18, като са установени допълнително данъци в размер на 2003 хил. лв.

Възложени са 55 ревизии на физически и юридически лица, притежаващи леки автомобили марка „Ролс ройс“. Приключени са 47 ревизии с установени допълнителни задължения в размер на 2292 хил. лв. и намалена загуба по ЗКПО в размер на 9 866 хил. лв.